

PŘÍBĚHY VE VÝUCE:
FILMY A AKTIVITY
PRO 1. STUPEŇ ZŠ

JSNS.CZ

Vzdělávací program JSNS
Člověk v tísni, o. p. s.
Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2
www.jsns.cz

Ředitel projektu: Karel Strachota
Na přípravě se podíleli: Alena Chodounská, Kateřina Suchá, Andrea Hisemová
Jazyková úprava: Veronika Ďuríčková
Ilustrace: Alexandra Májová
Grafická úprava a sazba: mowshe >0<
Rok vydání: 2025
© Člověk v tísni, o. p. s.
Všechna práva vyhrazena

ISBN tištěná verze: 978-80-7591-118-6

ISBN elektronická verze: 978-80-7591-119-3

PŘÍBĚHY VE VÝUCE:
FILMY A AKTIVITY
PRO 1. STUPEŇ ZŠ

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	5
ZKUŠENOSTI VYUČUJÍCÍCH PRVNÍHO STUPNĚ	6
VÝUKA S FILMEM	7
REFLEXE EMOCÍ PO FILMU	9
 DOPORUČENÉ LEKCE	 12
Můj neslyšící brácha	14
V digitálním světě: Závislost na internetu	16
Do divočiny: O zastávku dřív	18
Létající Anne	22
V digitálním světě: Jak mluvit na internetu	26
Dulce	28
Agent v kapse	32
Ptačí kluk	34
Znáš celý příběh	38
Hadí dívka	42
Pradědečkovo číslo	46
 PROJEKTOVÉ DNY	 50
VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ	54
JAK PRACOVAT S PORTÁLEM JSNS.CZ	60
TIPY NA PUBLIKACE JSNS	66

ÚVOD

Vážené učitelky, vážení učitelé,

rádi bychom Vám v této publikaci představili **prověřené a praktické** materiály Jednoho světa na školách (JSNS), které mohou **obohatit vaši výuku** a současně u dětí **rozvíjet empatii, respekt, sebereflexi** a další osobnostní a sociální kompetence.

Vybrali jsem pro Vás 11 lekcí určených **přímo pro žáky 1. stupně základní školy** – včetně těch nejmladších, kteří se teprve učí číst a psát. Každá lekce obsahuje **krátký film** a kompletní plán hodiny s návaznými aktivitami a **pracovními listy**. Díky tomu je můžete **bez složitější přípravy** zařadit do českého jazyka, prvouky, vlastivědy a dalších předmětů. Mnohé lekce se hodí i pro třídnické hodiny, prevenci a posilování zdravého klimatu ve třídě. Na konci publikace najdete tipy na **projektové dny** a také lekce a aktivity vztahující se k **významným dnům a výročím**.

Sledování filmů umožní dětem seznámit se s **příběhy vrstevníků** z celého světa, vcítit se do nich, zamýšlet se nad jejich životní situací a tím poznávat svět kolem sebe. Zároveň je možné prostřednictvím těchto příběhů otevírat citlivá témata v bezpečném prostředí, protože žáci nemusí mluvit o sobě, ale o tom, co zažili hrdinové a hrdinky filmů. Po každém promítání totiž následuje reflexe emocí, společná diskuze a doplňkové aktivity, při kterých se děti učí **vnímat své pocity, mluvit o nich** a respektovat prožívání druhých. Současně si procvičují **kritické myšlení, vyjadřování vlastního názoru, vedení dialogu a spolupráci**.

Materiály jsme připravili **společně s učiteli** a otestovali přímo ve třídách. Lekce jsou v této publikaci **řazeny od jednodušších**, které zvládnou i žáci první třídy, až po ty složitější. Věříme, že vám materiály JSNS pomohou s výukou předmětů nebo s třídnickými hodinami a zároveň podpoří u dětí dovednosti, které jsou důležité pro jejich další život a budování soudržné, svobodné a spravedlivé společnosti.

Za Jeden svět na školách a kolektiv autorů
Alena Chodounská, projektová koordinátorka

O JSNS

Jeden svět na školách (JSNS) je vzdělávací program organizace Člověk v tísni. Na portálu JSNS.CZ zdarma poskytujeme vyučujícím filmy, videa a spoty spolu s metodickými materiály. Díky nim mohou do svých hodin snadno přinášet důležitá společenská témata i konkrétní příběhy. Pro žáky 1. stupně nabízíme více než 100 krátkých dabovaných filmů a videí.

ZKUŠENOSTI VYUČUJÍCÍCH PRVNÍHO STUPNĚ

**Andrea
Tláskalová,**

ZŠ J. V. Sládka, Zbiroh

Při využívání metod JSNS zažije úspěch každé dítě. I proto jsou pak žáci otevření a spokojení. Film vtáhne žáky do děje a zapůsobí na ně víc, než když na ně učitel bude monotónně mluvit čtyři pět hodin. Díky filmu si odnesou to podstatné, co jsem jim chtěla sdělit.

**Lucie
Tetivová, ZŠ Hálkova,
Humpolec**

Pomocí filmečku děti naladíme na práci a na cizím příběhu se můžeme nepřímo bavit o jejich vlastních zkušenostech v bezpečném prostředí.

**Jindřich Novotný, ZŠ Žitomířská,
Český Brod**

Nejsou to jen dokumentární filmy, ale i další materiály a projekty, které pomáhají učitelům i žákům v orientaci v dnešním světě. Ať už jde o mediální výchovu nebo například chování na internetu a sociálních sítích. To vše přijatelnou formou a s metodikou, která je vytvořená a otestovaná samotnými učiteli.

**Bohuslav
Sedláček, ZŠ Vsetín,
Rokytnice**

Žáci se učí vyjadřovat, co cítí, a naslouchat ostatním. Navíc zjišťují, že každý to máme jinak a je to tak v pořádku.

**Dagmar Dušková,
ZŠ Jindřichův Hradec**

Filmy jsou dobrým startem i klíčem k mnoha tématům.

**Monika
Horáková, ZŠ a MŠ
Kotlářská, Brno**

Ráda sleduji, jak práce s materiály JSNS žáky vtáhne, spojuje je a umožňuje každému z nich zažít v hodině úspěch.

**Michal Jelínek, ZŠ
Eden, Praha**

Je skvělé vidět, jak spolu žáci dokáží při používání materiálů od JSNS komunikovat a diskutovat o tématech.

VÝUKA S FILMEM

Pokud si alespoň na tři otázky odpovíte ano, pusťte se do promítání.

CHCI ...

- ☐ ... učit o životě v cizích zemích a odlišných kulturách,
- ☐ ... učit o mezilidských vztazích a společnosti,
- ☐ ... učit o moderní historii,
- ☐ ... rozvíjet mediální gramotnost žáků,
- ☐ ... připravit třídnickou hodinu -> jsns.cz/tridnicke-hodiny,
- ☐ ... zlepšit klima ve třídě,
- ☐ ... pomoci žákům se zvládáním emocí,
- ☐ ... rozvíjet empatii a kritické myšlení,
- ☐ ... učit žáky diskutovat a argumentovat,
- ☐ ... učit žáky spolupracovat a respektovat odlišné názory,
- ☐ ... otevírat citlivá témata (smrt, rozvod, odlišnosti, psychické problémy),
- ☐ ... připravit hodinu k primární prevenci -> jsns.cz/prevence,
- ☐ ... uspořádat projektový den,
- ☐ ... suplovat třídu.

ZAPOJENÍ VÝUKY S FILMEM NAPŘÍČ PŘEDMĚTY

PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA, SVĚT KOLEM NÁS

- Filmy z tematické oblasti Globální vzdělávání a Lidská práva přináší příběhy dětí z celého světa. Jsou proto ideální pomůckou při výuce prvouky, přírodovědy a předmětu svět kolem nás.
- Žáci se mohou atraktivní formou seznámit s přírodními a společenskými podmínkami v řadě zemí.

VLASTIVĚDA

- Pro 1. stupeň ZŠ nabízíme sedm kreslených snímků ze série ČT Hvězdičky o osobnostech české historie a několik dokumentárních filmů přibližujících moderní československé dějiny způsobem uchopitelným pro mladší žáky.
- Filmy je možné využít k připomenutí významných dnů a svátků.

ČESKÝ JAZYK

- Lekce z tematické oblasti Mediální vzdělávání rozvíjí komunikační schopnosti žáků, učí je formulovat myšlenky a vyjadřovat prožitky.
- Starší žáci trénují čtení s porozuměním, zkouší si kriticky nahlížet různorodá mediální sdělení a odhalovat jazykové prostředky používané pro vyvolání emocí a manipulaci.

VÝUKA CIZÍCH JAZYKŮ

- V originálním znění je k dispozici 40 lekcí pro výuku angličtiny, němčiny a španělštiny, z toho šest lekcí pro 1. stupeň ZŠ. Předpokládaná jazyková úroveň žáků je uvedena u každé aktivity.
- Všechny cizojazyčné lekce jsou zároveň dostupné i v českém znění.

INFORMATIKA

- Série filmů V digitálním světě nabízí lekce o fungování internetu, vyhledávačů a heslech.

VÝTVARNÁ, HUDEBNÍ A DRAMATICKÁ VÝCHOVA

- Žáci při práci s lekcemi poznávají, jak mohou filmy, videa nebo zvuky ovlivnit naše pocity a náladu.
- V řadě aktivit žáci své prožitky zpracovávají prostřednictvím obrazů nebo divadla.

VAZBA NA ZÁVAZNÉ VZDĚLÁVACÍ DOKUMENTY

- U každé audiovizuální lekce na našem portále je uvedeno její zařazení **do rámcových vzdělávacích programů**.
- Každý film, všechny vzdělávací aktivity, pracovní listy, kvízy a další materiály jsou zároveň testovány přímo ve třídách spolupracujícími pedagogy.
- Na tvorbě informačních materiálů se podílely **stovky odborníků** relevantních pro konkrétní témata.

ÚVOD DO VÝUKY S AUDIOVIZUÁLNÍMI MATERIÁLY

Pokud nemáte zatím zkušenosti s výukou s audiovizuálními lekcemi (AV lekcemi), ideálním startem jsou naše bezplatné semináře, webináře a kurzy. Přihlásit se můžete zde: jsns.cz/seminare-kurzy.

Doporučujeme také projít **lekcí Učíme s filmem**, kterou naleznete zde: jsns.cz/ucime-s-filmem.

CHECKLIST ZÁKLADNÍCH DOPORUČENÍ

PŘED PROJEKČÍ FILMU:

- ☐ Podívejte se na film v předstihu.
- ☐ Připravte si alespoň základní informace o promítaném tématu, pomohou vám informační texty u jednotlivých lekcí s názvem Otázky a odpovědi.
- ☐ Připravte si a zkontrolujte už před začátkem hodiny potřebnou techniku.
- ☐ Před promítáním naladte žáky na dané téma. Hlídejte si ale v průběhu celé lekce čas, ať stihnete na konci hodiny závěrečnou reflexi.
- ☐ Seznamte žáky s průběhem lekce.

PŘI PROJEKCI FILMU:

- ☐ Udělejte si ve třídě pohodlí. Vyzvěte žáky, aby se posadili tam, odkud dobře uvidí na plátno, a zajistěte dobré ozvučení a zatemnění místnosti.
- ☐ Při projekci nikam nedocházejte. Sledujte reakce žáků během promítání, zjistíte, které momenty jsou pro ně důležité, zajímavé nebo kontroverzní.

PO PROJEKCI FILMU:

- ☐ Věnujte prostor reflexi emocí žáků. Reflexe emocí je nedílnou součástí práce s filmem, pokud chceme využít naplno potenciál, který práce s dokumentárním filmem nabízí, není možné ji vynechat. Konkrétní tipy a metody reflexe emocí po filmu najdete v následující kapitole.
- ☐ Udělejte se žáky doprovodnou výukovou aktivitu.
- ☐ Vyzvěte žáky, ať prezentují výstupy z aktivity. Vytvořte prostor pro diskusi a moderujte ji.

NA ZÁVĚR:

- ☐ Shrňte průběh celé lekce.
- ☐ Zreflektujte, co si z lekce odnášíte.

REFLEXE EMOCÍ PO FILMU

Reflexe emocí je nedílnou součástí **práce s filmem**, protože film přináší prožitek, který žáci potřebují zpracovat. Osudy hlavních hrdinů mohou být silné a dotýkají se citlivých témat, proto je tento krok zcela nezbytný. Vzájemné **sdílení pocitů** během reflexe nás navíc obohacuje v mnoha dalších ohledech. Žáci se učí rozumět sami sobě a také naslouchat jeden druhému. Obě dovednosti jsou zásadní předpoklad pro budování psychické odolnosti a zdravých vztahů a napomáhají zdravému klimatu ve třídě.

JEDNO SLOVO

Ideálním začátkem pro reflexi emocí je metoda **Jedno slovo**. Je jednoduchá a zároveň efektivní, dá se používat opakovaně a nezabere vám příliš času. Každý žák řekne jedno slovo popisující jeho momentální rozpoložení, ideální je, pokud pojmenuje svůj pocit. Slova zapisujeme na tabuli a následně se k nim můžeme vrátit a dovysvětlit si je. Díky metodě mají prostor se vyjádřit všichni. Zároveň žáci zjišťují, že stejný film může v každém vyvolávat různé pocity a že je to v pořádku.

Pokud žáci s reflexí emocí teprve začínají, doporučujeme využít **didaktickou pomůcku s ilustracemi**, kterou najdete vloženou na konci této příručky. Obrázky dětí vyjadřují **dvanáct emocí** a mohou pomoci žákům překonat počáteční rozpaky a rozvinout odpovědi zpravidla omezené na možnosti „nevím“, „dobře“ nebo „špatně“.

Před prvním využitím metody věnujte dostatek času tomu, abyste se žáky emoce prošli, pojmenovali a případně dovysvětlili, v jakých situacích je mohou zažívat.

ANOTACE:

Žáci po promítnutí filmu pojmenují své pocity jedním slovem.

DĚLKA:

5–15 minut (záleží na počtu žáků a jejich zkušenostech s reflexí)

POSTUP:

1. Bezprostředně po projekci filmu vyzveme žáky, aby postupně říkali jedno slovo, které nejlépe ilustruje jejich pocit, dojem nebo náladu z filmu.
Tip: Pokud s metodou začínáme, je dobré si nejprve ještě před projekcí filmu pojmenovat, jaké emoce známe a zažíváme.
2. Žáci odpovídají postupně a nejlépe popořadě, abychom měli přehled, kdo už mluvil.

JEDNO SLOVO

← ILUSTRACE EMOCÍ
NAJDETE NA KONCI
PŘÍRUČKY.

3. Jednotlivá slova zapisujeme na tabuli, ale nijak je nekomentujeme. Doporučujeme napsat doprostřed tabule „jedno slovo“ nebo název filmu a jednotlivá slova pak psát dokola jako paprsky. Můžeme každé slovo při zápisu zopakovat, aby bylo srozumitelné pro všechny.
4. V případě, že někdo ještě nemá rozmyšleno, vrátíme se k němu na konci.
5. Žáci mohou opakovat stejná slova, pak zapisujeme u daného slova čárky jako symbol pro opakování.
6. Poté, co všichni odpověděli, můžeme vyzvat žáky k doplnění komentářů k uvedeným slovům. Můžeme se také přímo zeptat na slova, která nás zaujala a která je dobré rozvést.

POSTUP S VYUŽITÍM ILUSTRACÍ EMOCÍ

1. Pokud žáci s metodou začínají nebo ještě neumí číst, doporučujeme použít ilustrace dětí vyjadřující dvanáct emocí. Kartičky se základními emocemi jim mohou pomoci jejich pocity pojmenovat. Před první prací s kartami je dobré si jednotlivé emoce ještě před filmem společně projít a případně dovysvětlit.
Tip: Doporučujeme ilustrace emocí vytisknout nebo nakopírovat ve více vyhotoveních, aby byla každá emoce zastoupena vícekrát. Budete je pak mít k dispozici pro další práci s filmem ve výuce.
2. Žáci mohou při reflexi sedět v kruhu, do jehož středu umístíme nastříhané ilustrace. Můžeme využít jak stranu s popisem emocí, tak druhou stranu bez popisu. Žáky vyzveme: *Najděte postavičku, která nejlépe vystihuje vaše současné pocity.* Žáci mohou vybírat z popsaných emocí nebo použít karty bez popisu a pojmenovat vlastní pocit, který je k obrazku napadá.
3. V prvním kole žáci pojmenovávají jen jedním slovem svůj pocit, poté je můžeme vyzvat, aby svůj výběr okomentovali. Pokud si emoci pojmenují sami, můžeme se doptávat: *Proč ti obrázek připomíná právě tuto emoci?*
4. Pokud využíváme kartičky, není nutné slova zapisovat. Můžeme je ale nechat dětmi vyskládat na domluveném místě.

DALŠÍ TIPY:

- Pokud žák nedokáže svůj pocit hned pojmenovat, netlačíme na něj a respektujeme jeho rozpoložení. Je ale možné se k němu vrátit ve chvíli, kdy už všichni promluvili, a dát mu dodatečně prostor k vyjádření. Většinou už je klidnější a odpoví.
- Osvědčilo se reflexi zaznamenanou na tabuli vyfotit – v případě, že nás tlačí čas a chceme se k filmu vrátit a navázat na něj v příští hodině, nebo pro další sdílení/porovnání.
- Pro reflexi lze použít také lepicí papírky, nechat na ně žáky zapisovat svá slova a seskupovat je např. podle podobnosti.

DALŠÍ OSVĚDČENÉ METODY REFLEXE PRO PRVNÍ STUPEŇ

I.N.S.E.R.T. – Metoda podporuje strukturovanou diskuzi a reflexi po práci s textem nebo filmem pomocí symbolů: plus (+) pro pozitivní dojmy, minus (–) pro negativní, vykřičník (!) pro nejsilnější momenty a otazník (?) pro otázky. Žáci své myšlenky zaznamenávají písemně nebo ústně a sdílejí je ve třídě. Doporučujeme pro skupinovou práci.

Dopis/R.A.F.T. – Metoda umožňuje žákům vyjádřit své emoce prostřednictvím dopisu nebo kratších formátů, jako je SMS, nebo krátkých vzkazů. Volí si roli, v níž píše, adresáta, formu a téma. Tímto způsobem rozvíjí empatii a schopnost vyjadřovat různé pohledy a záměry.

Na co nezapomenout? – Žáci si zapíší scény z filmu, které na ně nejvíce zapůsobily, a poté o nich diskutují v malé skupině a následně prezentují ostatním spolužákům. Aktivita podporuje reflexi silných emocí a zážitků z filmu a vede žáky k diskusi o jejich dojmech.

Pětílístek – Metoda využívá k reflexi emocí tvorbu volného verše. Žáci na základě asociací k filmu vybírají podstatné jméno, které je základem básně, a následně k němu podle daného schématu doplňují přídavná jména a slovesa. Výstupem je krátká báseň vyjadřující emoce žáků, jako např.: *Svoboda. Křehká, životodárná. Osvobozuje dává zavazuje. Je nutné ji bránit. Volnost.*

JAK NA REFLEXI EMOCÍ PO FILMOVÉ PROJEKCI

Soubor metodických materiálů do výuky

*Příručku Jak na reflexi
emocí si můžete zdarma
stáhnout nebo objednat na
portálu JSNS.CZ.*

Jeden svět na školách
Člověk v tísni, o.p.s.

jsns.cz/prirucka-reflexe-emoci

DOPORUČENÉ LEKCE

Všechny vybrané lekce jsme připravili **ve spolupráci s učiteli** a **otestovali** přímo ve třídách. Lekce jsou **řazeny od jednodušších**, které zvládnou i žáci první třídy, až po ty složitější. Své žáky však znáte nejlépe, neváhejte proto využít kteroukoliv lekci i ve vyšších ročnících nebo si upravit aktivitu pro mladší žáky.

Ke každé lekci jsme do této příručky vybrali jednu vzorovou aktivitu, na portálu JSNS však najdete u lekcí další aktivity a tipy do výuky, ale také **informační texty** zpravidla ve formě **Otázek a odpovědí**. Ty vám umožní rychle se zorientovat v tématu a **připravit se na dotazy žáků**.

VHODNÉ
OD PRVNÍ
TŘÍDY

MŮJ NESLYŠÍCÍ BRÁCHA

Jeden je kudrnatý, druhý má rovné vlasy. Pětiletý Lincoln a dvouletý Bennett jsou bráchové, kteří si spolu hrají a skotačí jako všichni ostatní. Místo povídání se ale domlouvají znakovým jazykem.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
PRVOUKA, SVĚT KOLEM NÁS,
ČESKÝ JAZYK, TŘÍDNICKÁ HODINA

TÉMATO:
RODINA, ZDRAVÍ, EMPATIE,
LASKAVOST, ŽIVOT S JINAKOSTÍ

CÍLE LEKCE:

- uvědomit si vlastní roli a důležitost v rámci rodiny
- rozvíjet vnímavost vůči pocitům a potřebám ostatních
- seznámit se s životem lidí se sluchovým postižením

Lekci najdete zde: jsns.cz/muj-neslysici-bracha

AKTIVITA: RODINNÉ VZTAHY

30 min. (včetně projekce filmu) / 90 min. s navazující výtvarnou aktivitou

VĚK:

6–15 let

POSTUP:

1. Ptáme se žáků: *Co vás napadne jako první, když se řekne „rodina“?* Necháme zaznít jednotlivé odpovědi.
2. Následuje projekce filmu.
3. Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme využívat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.
4. Navážeme otázkami: *Máte sourozence?* (v případě jedináčků – bratrance, sestřenice) *Zajímáte se o to, jak se vaši blízcí cítí a co potřebují, podobně jako Lincoln ve filmu? Pokud ano, zkuste si vzpomenout, jestli je třeba něco, co jste svého sourozence nebo někoho dalšího z rodiny naučili? Možná jste mu pomohli s něčím, co by bez vás nedokázal? Nebo jste ho prostě něčím potěšili?* Můžeme akcentovat, že některé věci se zdají být maličkostmi, ale znamenají velkou pomoc, např. že počkají (až rodiče obstarají sourozence), že blízkého vyslechnou, povzbudí... Dobrovolníci sdílejí.

Ukázka realizace: Výtvarné práce žáků ZŠ Zbiroh

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsem testovala ve 4. třídě. Žáci byli pozorní, se zaujetím sledovali projekci a ochotně se zapojili do aktivity Jedno slovo. Pozitivní vliv mělo, že jsme aktivitu realizovali 13. 11. ve Světový den laskavosti, kdy jsme se s žáky věnovali tomu, jak k sobě být v rodině laskaví a jakým způsobem mohou udělat jednotlivým členům rodiny radost. Děti celkově překvapil kochleární implantát, jako pozitivní moment filmu vnímaly, jak malý Bennett slyšel sestru brečet, rodinnou oslavu jeho slyšících narozenin a také moment na konci filmu, kdy slyšel a reagoval na své jméno.

Andrea Tláskalová, ZŠ J. V. Sládka, Zbiroh

VHODNÉ
OD PRVNÍ
TŘÍDY

V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ: ZÁVISLOST NA INTERNETU

Svodům virtuálního světa, který je nám k dispozici 24 hodin denně, je občas těžké odolat. Závislost na online hrách je stejně vážná jako kterákoli jiná a v momentě, kdy zjistíme, že hraní negativně zasahuje do našeho života, je na čase problém řešit.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
ČESKÝ JAZYK, TŘIDNICKÁ
HODINA, PREVENCE

TÉMATA:
DIGITÁLNÍ HRY, ZÁVISLOSTI,
PŘÁTELSTVÍ

TIP VYUČUJÍCÍ:

Využijte i další lekce ze série
V digitálním světě, třeba o ky-
beršikaně, historii internetu
nebo falešných profilech.

CÍLE LEKCE:

- uvědomit si, že čas strávený u obrazovek je dobré mít pod kontrolou
- přemýšlet o tom, jak mohou technologie pomáhat rozvíjet jejich schopnosti a osobnost
- sdílet ve třídě zkušenosti z online světa

Lekci najdete zde: jsns.cz/vds-zavislost-na-internetu

AKTIVITA: MŮJ VOLNÝ ČAS

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

6–12 let

POSTUP:

1. Ve třídě provedeme malý průzkum. Vyzveme žáky, aby se k oknu postavili ti, co mobilní telefony nebo jiné technologie nepoužívají vůbec (včetně těch, které patří rodičům/sourozencům/kamarádům), doprostřed třídy ti, kteří si myslí, že je používají málo, na jiné místo ti, kteří tak akorát, na poslední domluvené místo ti, kteří si myslí, že hodně.
2. Následně se několika zástupců z každé skupiny zeptáme, kolik času na zařízeních tráví a jestli je to podle nich málo/hodně. Zároveň se žáků můžeme zeptat, zda mají čas strávený na telefonu nějak omezený od rodičů.
3. Následuje projekce dílu seriálu.
Poznámka: Snímek doporučujeme zhlédnout nejméně dvakrát.
4. Po projekci ověříme porozumění epizodě. Ptáme se žáků: *Proč měli Mína a Kocour strach o Filipa? Kde potkali Nitu? Stalo se jí něco? Vzpomenete si, jak poznáte, že jste závislí? (Pokud ne, můžete si video pustit ještě jednou s upozorněním, aby si na to žáci dávali pozor.)* Mělo by zaznít: *Když už nechcete chodit ven s kamarády ani jíst, když vás rozčiluje pomalý internet a když nevládnete být bez internetu ani minutu.*
5. Společně se žáky si zahrajeme „místa si vymění“. Dáváme instrukce:
 - Místa si vymění ti, kteří na telefonu hrají hry.
 - Místa si vymění ti, kteří na telefonu sledují videa.
 - Místa si vymění ti, kteří si na telefonu píšou s kamarády.
 - Místa si vymění ti, kteří na telefonu fotí a natáčejí videa.
 - Místa si vymění ti, kteří na telefonu hledají informace.
 - Místa si vymění ti, kteří by vydrželi týden úplně bez telefonu i tabletu.
 - Místa si vymění ti, kteří by si raději hráli venku s kamarádem než sami na telefonu.

6. Žáky rozdělíme do dvojic/trojic a necháme je, aby se zamysleli nad otázkou: *Jaké jsou výhody a nevýhody využívání telefonů/tabletů?* Odpovědi můžete následně zapisovat na tabuli rozdělenou na dvě poloviny (+/-).
7. Na závěr hodiny rozdáme každému žákovi papír, který si přeloží napůl. Na jednu stranu nakreslí, co ho baví dělat na telefonu, a na druhou stranu, co ho baví dělat offline. Žáci, kteří na telefonu ani tabletu netráví čas vůbec, kreslí pouze svou oblíbenou offline aktivitu. Kdo bude chtít, může svůj obrázek odprezentovat nebo dovysvětlit spolužákovi ve dvojici.

REFLEXE:

Hodinu uzavřeme otázkou na celou třídu: *Co byste poradili Nitě, kdyby to byla vaše kamarádka a byla také závislá na hraní her?* Měli byste se dobrat k nastavení limitu na telefonu rodiči a trávení více času s rodinou a kamarády. Na závěr můžete diskutovat o tom, jestli si žáci povídají s rodiči o tom, co na telefonech/tabletech dělají, a motivovat je k tomu, ať s rodiči své online aktivity sdílejí.

Ukázka prací žáků:

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivita byla pro žáky přínosná, podnětná a zároveň zábavná. Doporučuji ji i ostatním učitelům, kteří chtějí nenásilně a hravě otevřít téma digitálního světa a jeho vlivu na nejmenší školáky.

Radka Lazorová, ZŠ Děčín II, Děčín

VHODNÉ
OD PRVNÍ
TŘÍDY

DO DIVOČINY: O ZASTÁVKU DŘÍV

Kolikrát jste při jízdě vlakem už měli chuť vystoupit a prozkoumat místo, které jinak jen míjíte? Prokop to udělal. Vystoupil o zastávku dřív a vydal se podél krásné lesní stoky do hlubin lesa. Jaká zvířata a jaké přírodní úkazy se mohou skrývat i pár kroků za naším domem?

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA, SVĚT
KOLEM NÁS, TĚLESNÁ VÝCHOVA

TÉMATA:
PŘÍRODA, ZDRAVÍ, RELAXACE

CÍLE LEKCE:

- rozvíjet vztah ke krajině a přírodě obecně
- uvědomovat si nutnost ochrany životního prostředí
- zajímat se a učit se orientaci v přírodě

Lekci najdete zde: jsns.cz/do-divociny.

AKTIVITA: STROM VDĚČNOSTI

45 min. (včetně projekce filmu) + návazná aktivita venku

VĚK:

6–21 let

POSTUP:

1. Hodinu zahájíme evokací, zeptáme se žáků a diskutujeme nad otázkami: *Jaký je tvůj oblíbený, zajímavý strom, na který si vzpomeneš? Co mají společného stromy a lidé?*
2. Následuje projekce filmu Do divočiny.
3. Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.
4. Následuje vedená imaginace Strom vděčnosti. Ujistíme se, že si žáci našli ve třídě své místo, kde je jim příjemně, cítí se v bezpečí a mohou zavřít oči. Provádíme se žáky imaginaci pomocí následujících vět, které říkáme klidným, pomalým hlasem, a mezi jednotlivými promluvami necháváme dostatek času na to, ať mají představy prostor zformovat se:
 - Představte si nějaký strom, který vás zaujme.
 - Odpočiňte si u něj a potom se postavte na místo, ze kterého uvidíte strom celý.
 - Uvažujte o věcech, za které můžete být vděční (např. teď, v tento den, tento týden, rok, období života). Věnujte pozornost věcem malým i těm velkým.
 - Představte si, že na strom umísťujete všechny vděčnosti – co větev, to jedna myšlenka.
 - Vraťte se ke stromu, pokud to jde.
 - V případě potřeby můžete ve své fantazii navštívit i kořeny stromu.
5. Na závěr se žáky probereme, jestli se chtějí podělit o jednu vděčnost ve svém životě.

Poznámka: Otázku vděčnosti můžeme směřovat např. pouze na třídu (školu), na tento den apod. Můžeme dát žákům prostor podělit se o více myšlenek nebo také nemusí říkat nic.

Navazující aktivita Les všemi smysly:

1. Připravíme žáky na společnou procházku do lesa krátkou evokací, ptáme se jich: *Vzpomenete si, kdy jste byli naposledy v lese? Kde a s kým?*
2. Můžeme žáky seznámit s pravidly tříkrát D: Dobrovolnost, vše je Dobře (není žádný způsob špatně provedeného cvičení) a Důvěra (vše zůstává ve skupině, v lese).
3. Vyrážíme společně ven a najdeme vhodný prostor pro aktivitu. Můžeme pracovat ve skupinách nebo jako celá třída. Pokud pracujeme jako celá třída, průvodcem je vyučující. Pokud žáci pracují ve skupinách, je dobré, aby v každé skupině byl někdo, kdo bude mít aktivity z **PRACOVNÍHO LISTU** na starosti. Je také dobré dát žákům vědět, kolik mají na plnění cvičení času, a necháme je samostatně pracovat dle pokynů.

REFLEXE:

Reflexe probíhá při závěrečném společném setkání, nebo na začátku další hodiny. Ptáme se žáků: *Co vás překvapilo? Jak se vám dařilo se soustředit, co vás zaujalo? Dokážete říct, který smysl vám pomáhá se soustředit nejvíce? Co vám pomáhá se soustředit ve škole, doma... a co vám v tom brání? Je vhodné zmínit, že použití kteréhokoli z našich smyslů nám pomáhá si na chvíli odpočinout od neustálého přemýšlení a dočerpat energii. Můžeme žáky motivovat, že si cvičení mohou zkoušet kdekoli sami nebo i s rodinou.*

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Připravenou hodinu jsem použila jako otevírák prvního výletu do lesa na škole v přírodě. Nejprve jsme se podívali na film a sdíleli naše zážitky. Zvolili jsme metodu reflexe Jedno slovo, pak děti popisovaly, co je zaujalo, a hodně se tím naladily na společnou výpravu v podobném duchu. Vzali jsme si s sebou lupy, pinzetky, mikroskop a krabičky na odchyt hmyzu. Díky filmu byly děti skutečně nastavené na zkoumání lesa. Postupovala jsem podle pracovního listu, jen jsem si upravila čich. Měli jsme s sebou dva flakonky a děti měly za úkol čichat k rostlinám, mnout je v ruce a připravit si takové vzorky, z kterých bychom mohli udělat parfém. Výsledkem byl jeden holčík a jeden chlapečeký parfém z lesa – nakládali jsme to do řepkového oleje.

Markéta Klempířová, ZŠ Petřiny sever, Praha

PRACOVNÍ LIST – LES VŠEMI SMYSLY

ÚVODNÍ POKYN:

Najděte si místo, kde vás nebude nikdo rušit. Jeden ze skupiny čte zadání ostatním, své poznatky si zapisujete na papír.

ZRAK – POZOROVÁNÍ DALEKOHLEDEM

- Představte si, že jste v lese poprvé.
- Vytvořte si z prstů dalekohled, rozhlédněte se s ním kolem sebe a zastavte se na detailu, který vás zaujme.
- Co vás upoutalo? Čím je to krásné, zvláštní?
- Přiblížte se ke zkoumanému detailu a prozkoumejte všechny drobnosti, které upoutaly vaši pozornost. Jaké vidíte přírodní formy? Co by vás zajímalo, kdybyste viděli tento detail poprvé?
- Co vás při zkoumání překvapilo, zaujalo?

SLUCH – ZVUKY LESA

- Zastavte se na nějakém pěkném místě.
- Zavřete si oči, pokud vám to nečiní problém.
- Zaposlouchejte se do zvuků okolo.
- Zkuste při poslouchání zjistit, který zvuk je nejbližší a který nejdál.
- Vyberte si jeden zvuk, na který se budete chvíli soustředit, a zapamatujete si ho, aby vám připomněl tuto chvíli.
- Co všechno jste slyšeli? Jaký zvuk jste si vybrali?

ČICH – LESNÍ VŮŇ

- Jakou máte rádi vůni?
- Zkuste si vybrat 5 různých přírodnin, ke kterým si přivoníte.
- Z čeho byste měli rádi namíchaný lesní parfém?

HMAT – CHŮZE BOSKY

Většinou si člověk vybaví především ruce, když se baví o hmatu, ale patří sem i nohy.

- Pokud máte odvahu, zkuste chůzi bosky.
- Našlapujte pomalu a dívejte se, kam šlapete, vnímejte různé povrchy pod nohama.
- Jaké to je šlápnout na trávu, šišku, kořen, měkké jehličí?
- Jaké to pro vás bylo? Jak vnímáte své nohy teď?
- Alternativa, pokud někdo nechce sundat boty: najděte si strom a zkuste dlaní i hřbetem ruky přejet po kůře.
- To stejné udělejte se zavřenýma očima. Vnímali jste nějaký rozdíl? A pokud ano, jaký?

Aktivitu můžeme zadat jako dobrovolný domácí úkol. Dětem předáme pracovní list a mohou si to zkusit například spolu s rodiči, prarodiči, staršími sourozenci nebo kamarády.

POZNÁMKY

TIP VYUČUJÍCÍ:

Vyzkoušejte animovaný snímek *Moje sousedka* o šetrné domácnosti. Děti baví, provází si ho s praxí a sami si zkusí žít více udržitelně.

jsns.cz/moje-sousedka

LÉTAJÍCÍ ANNE

Anne je na první pohled obyčejná dívka. O svém životě s Tourettovým syndromem se s pomocí odborníků naučila mluvit i se svými spolužáky.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:

PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA, SVĚT KOLEM
NÁS, TŘÍDNICKÁ HODINA, PREVENCE

TÉMATÁ:

ŠKOLA, PŘÁTELSTVÍ, ŽIVOT S JINAKOSTÍ

CÍLE LEKCE:

- respektovat odlišnosti druhých
- nebýt lhostejný k lidem s postižením a zajímat se o jejich potřeby
- uvědomit si, v čem se liší svět lidí s postižením od světa zdravých a v čem jsou si podobné

Lekci najdete zde: jsns.cz/letajici-anne

AKTIVITA: KAŽDÝ JSME JEDINEČNÝ

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

8–12 let

POSTUP:

1. Na začátku aktivity se žáků ptáme: *Podle čeho si vybíráte své kamarády?* Jednotlivé postřehy zapisujeme na tabuli.
2. Následuje projekce filmu.
3. Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.
4. Vyzveme žáky, aby popsali hlavní hrdinku Anne někomu, kdo ji nezná. Pokud žáci tápají, navedeme je pomocí nedokončených vět, které doplňují, například: *Anne je..., Anne se cítí..., Anne někdy...*

5. Následně rozdělíme žáky do skupin po pěti. Do každé skupiny rozdáme PRACOVNÍ LIST a vyzveme je, aby do něj během pěti minut zapsali pět věcí, které mají všichni ve třídě společné. Mohou vybírat z různých oblastí, jako je chování, oblékání, zájmy, rodina atd. Dále si zapíšou pět věcí, kterými se od sebe naopak vzájemně odlišují.

6. Zástupci skupin přečtou své postřehy. Zeptáme se, zda někdo našel nějakou odlišnost, která vyčnívá natolik, že narušuje život třídy. Diskutujeme o tom, jestli by se tato situace dala nějak řešit. Můžeme se inspirovat například prezentací Anne ve filmu.

Poznámka: Pokud máme méně času, můžeme společně a odlišné věci probrat ústně. Jednotlivé postřehy pak zapisujeme na tabuli.

REFLEXE:

Během závěrečné diskuse porovnávají žáci svoji třídu se třídou hlavní hrdinky Anne. Ptáme se žáků: *Jak se k ní spolužáci chovali? Z čeho měla obavy, když šla na novou školu? Co vám bylo na Anne sympatické? Vybrali byste si ji za kamarádku?* Vrátime se k úvodní otázce ze začátku aktivity a potvrdíme si, že kamarády si vybíráme podle toho, jak se chovají. Diskutujeme, zda by jim podobné chování spolužáka ve třídě vadilo. Ptáme se: *Jak by šlo spolužákovi pomoci, aby se ve třídě cítil dobře? Pomohli jste už někdy někomu, aby se v kolektivu cítil dobře? Co podle vás Anne nejvíc pomohlo?*

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsem testovala ve třídě, kde byl úplně nový žák, který měl trochu problémy se začlenit. Při odpovědích na otázku, podle čeho si vybírají kamaráda, byl velmi aktivní. Zároveň se jeho odpovědi týkaly hodně posměchu a přijetí ostatními. Líbilo se mi, že prostřednictvím této aktivity mohl svým spolužákům sdělit, co by od nich užíval. Aktivita se v navrženém čase dala dobře stihnout a myslím, že žáky velmi bavila. Zároveň se mi líbil její přesah do skupinových vztahů.

Lucie Tetivová, ZŠ Hálkova, Humpolec

PRACOVNÍ LIST – NAŠE TŘÍDA

Doplňte níže do dvou sloupečků, co máte podle vás ve třídě společného a co vás naopak od ostatních spolužáků odlišuje. Zaměřte se například na chování, oblékání, koníčky, rodinu.

CO MÁME SPOLEČNÉHO

V ČEM SE LIŠÍME

TIP VYUČUJÍCÍ:

Vyzkoušejte také lekci Malé mužstvo o barcelonském fotbalovém týmu sedmiletých nadšenců, kteří i přes neustálé prohry a neschopnost vstřelit gól neztrácejí radost ze hry. Využít můžete aktivitu Z čeho se můžu radovat o vnímání sportu jako zdroje radosti, zábavy a dobrých vztahů.

jsns.cz/male-muzstvo

V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ: JAK MLUVIT NA INTERNETU

Mína si za zády utahuje z Filipa, že mu to na fotkách, řekněme, nesluší. Drobná poznámka míněná v legraci se při zveřejnění online nafoukne a oklikou se dostane až k babičce sourozenců. Rčení „dvakrát měř, jednou řež“ platí pro komunikaci na internetu dvojnásob.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
ČESKÝ JAZYK, TŘÍDNICKÁ
HODINA, INFORMATIKA

TÉMATÁ:
CHAT, ŠIKANA, DIGITÁLNÍ STOPA

TIP VYUČUJÍCÍ:

Se čtvrtáky a pátáky můžete zkusit i vzdělávací hru Digistories: Nela. Žákům umožňuje pochopit podobu i následky šikany prostřednictvím vlastního prožitku.

CÍLE LEKCE:

- osvojit si pravidla komunikace online
- uvědomit si, že na internetu je všechno navždy

Lekci najdete zde: jsns.cz/vds-jak-mluvit

AKTIVITA: JAK MLUVIT NA INTERNETU

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

6–12 let

POSTUP:

1. Vyzveme žáky, aby říkali nahlas, jaká je napadají pravidla slušného chování během komunikace. Jejich postřehy zapisujeme na tabuli.
2. Následuje projekce epizody seriálu.
Poznámka: Snímek doporučujeme zhlédnout nejméně dvakrát. Vybídeme žáky, aby zrekapitulovali příběh: do jakých potíží se postavy dostaly a jak se cítily (např.: Napis „Filip je brambora“ se začal rychle šířit. Míne bylo líto, co způsobila.).
3. Rozdáme žákům papíry a vyzveme je, aby namalovali svůj jednoduchý portrét. Žáci obrázek nepodepisují a během aktivity neříkají ani jinak nedávají najevo, který obrázek je jejich.
Poznámka: Mladší žáci mohou nakreslit jakýkoliv obrázek. Následné úpravy a případně ničení portrétů pro ně může být citově náročné. Žákům zdůrazníme, že portrét nebo obrázek má být opravdu jednoduchý, případně vymezíme přesný čas.
4. Doprostřed třídy dáme krabici/nádobu, na kterou napíšeme „internet“. Žáci umístí svůj obrázek do krabice. Upozorníme je, že právě „sdíleli svůj obsah na internet“. (Ověříme si, že žáci pojmu „sdílení na internetu“ rozumí, případně pojem vysvětlíme.)
 - Vyzveme je, aby si z krabice vylosovali obrázek a připsali na něj vzkaz.
 - Tento obrázek „přepošlou“ (podají) někomu ze spolužáků. Nyní má každý obrázek, který od někoho dostal, a opět na něj napíše vzkaz (z kterékoliv strany a kamkoliv).
 - Poté žáky vyzveme, aby obrázek umístili opět „na internet“ (do krabice) a znovu si vylosovali jiný.
 - Tentokrát obrázek trochu upraví, něco menšího k němu přimalují.
 - Vhodí ho zpět do krabice a každý si naposledy vylosoje obrázek.
5. Vyzveme pět dobrovolníků, aby nalepili obrázky, které drží v ruce, na tabuli. K nalepeným obrázkům připseme nadpis: „Osoby, které mají rády špenát.“ Další pět žáků obrázky v ruce zmačká.

6. Ptáme se žáků, kde se nyní nachází jejich obrázek, většina by to neměla vědět. Vyzveme je, aby obrázek položili do kruhu na zem. Každý by měl svůj obrázek najít a podívat se na něj.

REFLEXE:

Aktivitu se žáky důkladně rozebereme. Ptáme se: Co se stalo s vaším obsahem poté, co jste ho „umístili na internet“? Měli jste kontrolu nad tím, kde se váš obrázek nachází? Jak jste se u toho cítili? Jak jste se cítili, když se u vašeho obrázku objevil komentář nebo jste byli označeni, že „máte rádi špenát“? Můžeme námi sdílený obsah na internetu uhlídat? Co je třeba si uvědomit, než něco budu sdílet?

Snažíme se dovést žáky k tomu, aby si uvědomili, že vše, co sdílíme na internetu, se šíří bez naší kontroly a nelze to vzít zpět. Je třeba si řádně rozmyslet, co budeme sdílet. Na závěr se vrátíme k pravidlům slušného chování při komunikaci. Ptáme se: Jaká pravidla slušného chování při komunikaci platí v běžném životě i na internetu? (Na internetu, stejně jako v reálném životě, platí pravidla ohleduplného chování: Mluvíme slušně, nikoho neurážíme apod.)

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsem testovala s 20 žáky druhé třídy. Krátký film se dětem líbil a dokázaly vystihnout jeho hlavní myšlenky. Po filmu byla provedena krátká debata na téma, které se ve filmu objevilo. Žáky hodně bavilo dokreslovat portréty a psát anonymní vzkazy. Byli zvědaví, co a kdo napsal či nakreslil k jejich portrétu. Aktivita byla pro druháky vhodná spíše hraničně, doporučila bych ji pro trochu starší děti (třetíáky). Téma šlo díky materiálům dobře uchopit.

Aneta Pečonková, ZŠ Kladno,
Cyrila Boudy 1188, Kladno

DULCE

Malá Dulce má strach z vody. Umět plavat je přitom pro život ve vesnici na tichomořském pobřeží důležitější než cokoli jiného. Její komunitě navíc hrozí, že vlivem globálních klimatických změn stoupne hladina moře natolik, že vesnice zmizí pod vodou.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA, SVĚT
KOLEM NÁS, TĚLESNÁ VÝCHOVA

TÉMATA:
PŘEKONÁVÁNÍ STRACHU,
RODINA, KOLUMBIE

TIP JSNS:

Lekci je možné otevřít tématem strachu z vody, které se u dětí může objevovat v souvislosti s výukou plavání v rámci tělesného výchovy.

CÍLE LEKCE:

- zamyslet se nad překonáváním vlastního strachu
- seznámit se s problematikou globální změny klimatu
- seznámit se s reáliemi života v Kolumbii

Lekci najdete zde: jsns.cz/dulce

AKTIVITA: KAŽDÝ MÁME NĚKDY STRACH

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

8–11 let

POSTUP:

1. Na úvod aktivity se žáků ptáme: *Máte strach z nějaké činnosti, věci, zvířete nebo něčeho jiného? Omezují vás tyto obavy v životě? Jak?* Žáci nejprve pracují ve dvojicích, po chvíli dobrovolníci sdílejí své postřehy a zkušenosti s ostatními.
Poznámka: Doporučujeme se hned po úvodní otázce žákům svěřit s vlastním strachem z nějaké konkrétní aktivity, věci atp. Společné sdílení obav přispěje k otevření diskuse, která může být pro některé žáky tematicky složitá nebo nepřijemná.
2. Sdělíme žákům, že společně zhlédneme film o mladé dívce, která se také něčeho obává.
3. Následuje projekce filmu.

4. Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.

Poznámka: Využijte další metody reflexe emocí po filmové projekci.

5. Vrátime se k otázkám z úvodu aktivity a ptáme se žáků: *Z čeho měla strach hlavní hrdinka Dulce? Jak ji to podle vás omezovalo v životě? Co jí pomáhalo strach překonat? Co pomáhá strach překonat vám?*
6. Následně se zaměříme na život lidí ve vesnici/slumu, kde žije Dulce s rodinou. Rozdělíme žáky do čtveřic a rozdáme jim k vyplnění PRACOVNÍ LIST, který obsahuje čtyři otázky vztahující se k filmu i k jejich vlastním zkušenostem. Necháme jim chvíli na zpracování a poté společně shrneme jednotlivé odpovědi.

REFLEXE:

Závěrečná reflexe probíhá formou diskuse. Ptáme se žáků: *Je strach vždy negativní emoce? Napadají vás případy, kdy je strach užitečný? Máte nějakou vlastní zkušenost, kdy vám strach nebo obavy v něčem pomohly?* Závěrem shrneme nové informace, které žáci načerpali během hodiny. Pokud máme dost času, vyzveme žáky, aby napsali Dulce krátký vzkaz.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Testovala jsem ve čtvrté třídě. Žáky film velmi zaujal. Jako důležité myšlenky zmiňovali, že každý se jednou naučí plavat. Každý se něčeho bojíme, ale zvládneme to. Je důležité respektovat člověka (i děti). V reflexi jsme si rozebrali naše obavy a srovnali je s obavami Dulce. Žáci sami došli k tomu, že strach může být i dobrá obrana, aby se nám něco nestalo. Aktivita mi přijde super a žáky bavila. Většina z nich o mangrovech nic nevěděla, tak mi přijde i zajímavé, že o nich mohou přemýšlet.

Lucie Tetivová, ZŠ Hálkova, Humpolec

PRACOVNÍ LIST – DULCE

Odpovězte na otázky uvedené níže:

1. V čem se liší váš každodenní život od života Dulce?
2. Jak se liší prostředí, ve kterém žijete vy a ve kterém Dulce?
3. Co se naučila Dulce od své maminky?
4. Co jste se od svých rodičů naučili vy?

TIP VYUČUJÍCÍ:

Vyzkoušejte také aktivitu do prvouky *Jedinečný ekosystém*. Žáci se seznamují s unikátností ekosystému takzvaných mangrovových lesů, které se jim na první pohled mohou jevit jako pouhá změť větví a kořenů. Zkoušejí uhodnout hádanku, na kterou najdou odpověď ve filmu. Po projekci pracují s textem a určují výjimečné schopnosti mangrovových porostů. Uvědomují si, proč jsou důležité pro zachování ekosystému planety, jaká rizika vyplývají z jejich ničení a zjišťují možnosti jejich obnovy a ochrany.

AGENT V KAPSE

Žáci ve skupinách tvoří tiché kompozice živých soch inspirované obsahem videa a upevňují si tak situace a informace z projekce. Diskutují o rizicích placení platebními kartami v herních aplikacích.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
ČESKÝ JAZYK, PRVOUKA,
PŘÍRODOVĚDA, SVĚT KOLEM NÁS

TÉMATA:
HRÁNÍ HER, KREDITNÍ KARTY,
ONLINE NÁKUPY

CÍLE LEKCE:

- rozumět rizikům spojeným s placením platebními kartami v herních aplikacích
- uvědomit si, že vzít rodičům kartu bez dovolení je jako vzít jim peníze z peněženky
- mít povědomí o rizicích spojených s opakovanými nákupy v herních aplikacích

Lekci najdete zde: jsns.cz/ten-internet

AKTIVITA: ŽIVÉ OBRAZY

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

8–12 let

POSTUP:

1. Na úvod aktivity se žáků zeptáme: *Hrajete na internetu hry a kupovali jste někdy v herních aplikacích nějaké vylepšení? Pokud ano, sami, nebo s rodiči?* Společně se žáky krátce diskutujeme o jejich osobních zkušenostech.
2. Následuje projekce videa.
3. Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme využívat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.

4. Poté rozdělíme žáky do tří- až čtyřčlenných skupin. Vyzveme je, aby si ve skupinách představili, že se promění v sochy a vytvoří takzvaný živý obraz. Žáci se postaví nebo posadí tak, že společně vytvoří tichou kompozici. Jako by se na chvíli stali postavou z obrazu. Nehýbají se a nemluví, připomínají strnulé sochy. Jejich úkolem je vybrat si nějakou důležitou scénu z videa a beze slov ji vyjádřit právě pomocí živého obrazu.

5. Následně vyzveme postupně každou skupinu, aby prezentovala ostatním svůj obraz. Žáci se snaží určit konkrétní situaci nebo informaci z videa. Po představení jednotlivých skupin následuje krátká reflexe shrnující hlavní myšlenky jednotlivých obrazů.

REFLEXE:

Závěrečná reflexe probíhá formou diskuse. Ptáme se žáků: *Berete si bez dovolení peníze z peněženky rodičů? Je to odlišné od situace, když si půjčujete jejich kreditní kartu? Co se může stát, pokud zadáte údaje z platební karty do webových aplikací?* Cílem společné diskuse je, aby si žáci uvědomili, že použití kreditní karty rodičů bez jejich vědomí je srovnatelné s tím, jako by jim vzali hotovost z peněženky – přestože peníze z karty nejsou fyzicky vidět. Shrňme, že zadávání údajů z platebních karet do webových aplikací může být nebezpečné. Vždy je dobré mít u sebe důvěryhodnou dospělou osobu.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsem testovala se žáky páté třídy a byla pro ně velmi aktuální. Úvodní diskuse o tom, kdo hraje hry a kdo už někdy kupoval vylepšení, žáky okamžitě vtáhla, protože se týkala jejich každodenní zkušenosti. Po projekci zaznívala v reflexi slova jako strach, překvapení, krádež, poučení. Děti nejvíce zaujalo, že použití platební karty je stejné, jako kdyby vzaly rodičům peníze z peněženky. Doporučila bych kolegům začít aktivitu sdílením vlastních zkušeností dětí, protože to otevře prostor pro upřímnou debatu. Je důležité vést diskusi citlivě, protože někteří žáci už s tím mohli mít nepříjemnou zkušenost. Velmi se osvědčilo zakončit aktivitu jasným shrnutím, že nejde o zákaz hraní, ale o zodpovědné chování a nutnost mít při online platbách vždy u sebe dospělého.

Andrea Tláskalová, ZŠ J. V. Sládka, Zbiroh

PTAČÍ KLUK

Dvanáctiletý Reshat žije v neutěšené krajině ropných polí Ázerbájdžánu. Když však zvedne zrak, vidí nad sebou volně kroužit nádherné ptáky. Míří k nebi, kam před rokem odešel i jeho milovaný otec. Porozumí Reshat tomu, proč ho otec nabádal, aby byl k ptákům laskavý? A co se od ptáků naučí sám o sobě?

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
PŘÍRODOVĚDA, SVĚT KOLEM
NÁS, TŘÍDNICKÁ HODINA

TÉMATA:
ZVÍRATA, DOSPÍVÁNÍ,
RODINA, ÁZERBAJDŽÁN

CÍLE LEKCE:

- seznámit se s reáliemi života v Ázerbájdžánu
- zamyslet se nad vztahem člověka ke zvířatům
- zamyslet se nad významem tradic a jejich předávání

Lekci najdete zde: jsns.cz/ptaci-kluk

AKTIVITA: POHODA ZVÍŘAT

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

8–11 let

POSTUP:

1. V úvodu hodiny si se žáky stoupneme do kruhu a zjistíme, jaká zvířata žáci doma chovají. Využijeme k tomu aktivitu – Krok do středu udělá ten, kdo doma chová... psa. Krok do středu udělá ten, kdo doma chová kočku/morče/králíka...
2. Následuje brainstorming na téma – péče o domácí mazlíčky. Na tabuli zapisujeme vše, co žáky k tématu napadá.
3. Poté následuje projekce filmu.

4. Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.
5. Následuje návrat k brainstormingu. Ptáme se žáků, co je po zhlédnutí filmu ještě napadá. Doplnili by něco? Co nám zde chybí? Doplněné informace od dětí dopisujeme na tabuli odlišnou barvou.

REFLEXE:

V reflexi se zaměříme na důvody správné péče o chovaná zvířata. Mezi slova na tabuli dopíšeme pojem welfare – pohoda zvířat. *Domácí mazlíčky chováme pro naši radost, ale mají z toho radost také ta zvířata? Jaké podmínky bychom jim měli vytvořit?* Se žáky sestavíme desatero zásad správné péče o zvířata, aby se jim u nás líbilo. Využijeme **LIST PRO UČITELE**. V závěru se zeptáme žáků, jaký mají postoj k chování hlavního hrdiny Reshata [čti Rešata]. *Souhlasí s tím, jak se k holubům choval? Proč ano a proč ne?* Ptáme se na závěr: *Co byste Reshatovi vzkázali?* Se žáky se bavíme se o Ázerbájdžánu, kde leží, jak se tam podle žáků místními lidmi žije. Využíváme INFORMAČNÍ TEXTY k filmu.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivita vhodně tematizuje problematiku tzv. welfare. Žáky film dojímal, soucítili předně s hlavním hrdinou Reshatem a vesměs sdíleli jeho postoje. Filmu je možno využít též k tematizování poznatků o zemi, v níž se odehrává. Děti dokázaly správně poukazovat na sociokulturní rozdíly mezi životní úrovní svých vrstevníků v Ázerbájdžánu a jejich vlastními životy. Zajímaly se o to, kde se kavkazská země nachází a jaká je její historie.

Jiří Krejčí, Scioškola České Budějovice, České Budějovice

LIST PRO UČITELE:

CO JE TO WELFARE?

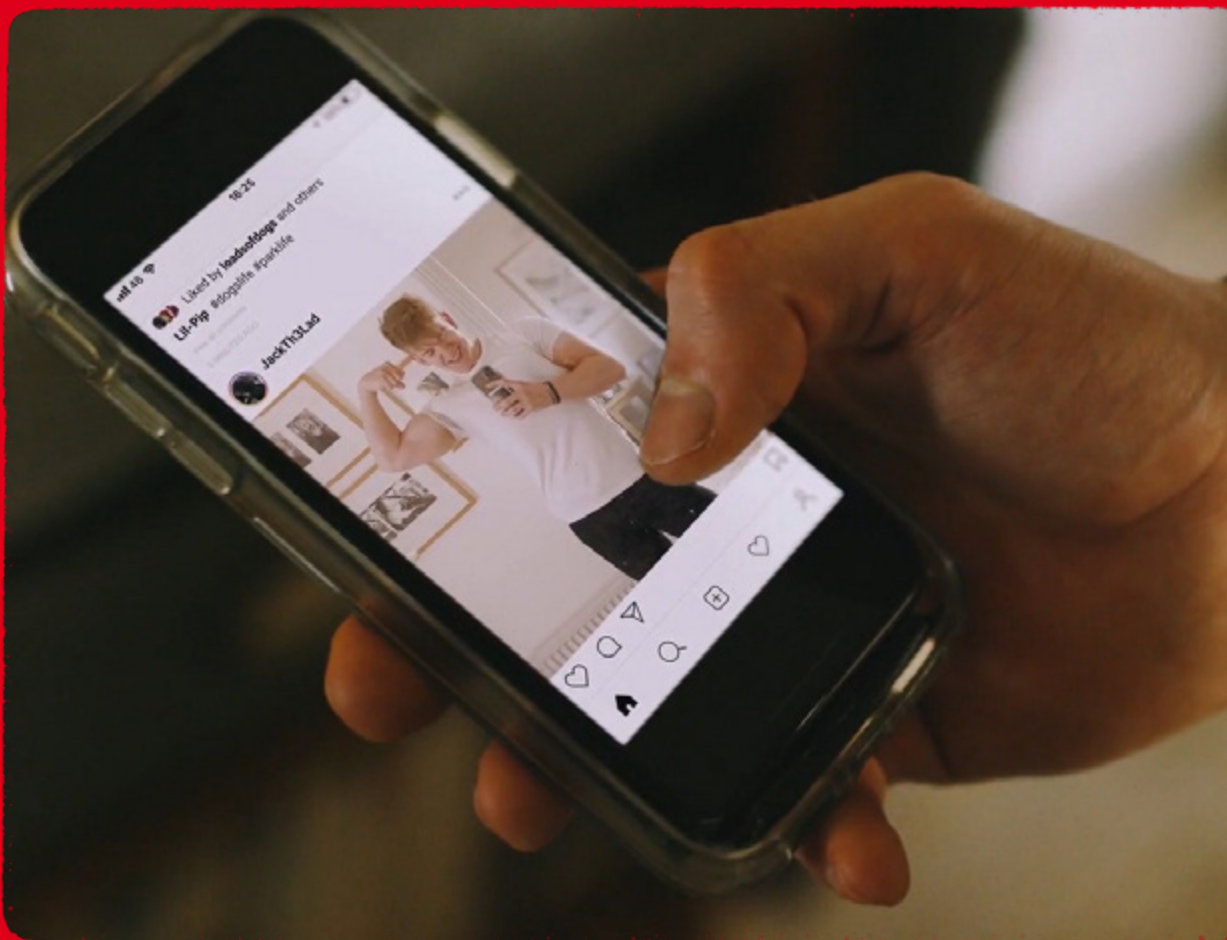
Jedná se o anglický termín označující životní pohodu nebo kvalitu života zvířat. Jde o vytvoření podmínek, v nichž mohou žít zvířata ve fyzické i psychické pohodě a mají možnost chovat se přirozeně. Základní požadavky kvality života zvířat byly v 60. letech minulého století ve Velké Británii shrnuty do pěti zásad známých jako „pět svobod“. Jedná se o:

1. osvobození od žízně, hladu a podvýživy,
2. osvobození od nepohodlí,
3. osvobození od bolesti, zranění a nemoci,
4. svobodu projevu přirozeného chování,
5. osvobození od strachu a úzkosti.

Tyto zásady slouží i jako pomůcka k hodnocení kvality života hospodářských zvířat.

POZNÁMKY

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

ZNÁŠ CELÝ PŘÍBĚH

Na sociálních sítích chtějí všichni vypadat co nejlépe: úspěšně, spokojeně, bezstarostně, atraktivně. Skutečný svět je ale mnohem komplikovanější. Nejen náš život, ale ani realita ostatních nevypadá zdaleka tak dokonale jako její pečlivě vytvořená online prezentace.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
ČESKÝ JAZYK, TŘÍDNICKÁ
HODINA, PREVENCE

TÉMATA:
SOCIÁLNÍ SÍTĚ, TLAK NA
DOKONALOST, DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

TIP VYUČUJÍCÍ:

Nový tlak na dokonalost přináší AI influenceři a syntetické vztahy s „AI kamarády“. Pověďte si se žáky o tom, proč potřebujeme nedokonalé lidské vzory a vztahy a jak kriticky přistupovat k AI generovanému obsahu. Diskuze můžete otevřít videem Stinné stránky AI.

CÍLE LEKCE:

- uvědomit si možný vliv sociálních sítí na naši duševní pohodu
- zamyslet se nad klady a úskalími sdílení na sociálních sítích
- diskutovat o významu sociálních sítí ve společnosti

Lekci najdete zde: jsns.cz/znas-cely-pribeh

AKTIVITA: KDO JSME ONLINE

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

10–21 let

POSTUP:

- Hodinu zahájíme mapováním tématu. Požádáme, aby žáci zvedli ruku, pokud pro ně platí následující tvrzení:
 - Zveřejňuji příspěvky, videa nebo fotografie na sociálních sítích.
 - Publikoval jsem něco za poslední týden.
 - Publikoval jsem něco za poslední měsíc.
 - Posílám příspěvky, videa nebo fotografie přes chatovací služby (např. WhatsApp).

Zapisujeme počty žáků, kteří se přihlásí. Vyzveme žáky, aby uvedli příklad, co publikovali. Nikoho ale nenutíme.

Poznámka: Ve třídě můžeme mít žáky, kterým jsou sociální sítě cizí, i zdatné uživatele. Je také dobré v úvodu zmínit, že je v pořádku, pokud někdo sociální sítě nemá.
- Následuje projekce spotu.

- Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.
- Poté žákům rozdáme do dvojice PRACOVNÍ LISTY s popisem situací z videa. Žáci doplňují do tabulky, co o protagonistech opravdu vědí, co se domýšlejí a co by je zajímalo. Každá dvojice může pracovat pouze s jednou či dvěma postavami ze spotu. Video můžete žákům přehrát ještě jednou.
- Na závěr každá dvojice prezentuje své odpovědi a společně diskutujeme. *Co dokážete říct o životě jednotlivých postav z příspěvků? Co o postavách víme a co si domýšlíme? Jak žijí, jaké mají starosti? Co o postavách ukázal jimi zveřejněný příspěvek?*

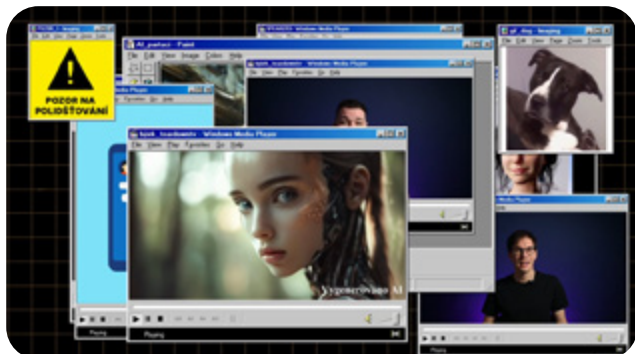
REFLEXE:

Reflexe probíhá formou diskuze. Můžeme se vrátit k odpovědím žáků z úvodu hodiny a ptát se jich: *Podle čeho se rozhodujete, co na sociální síť dáte? Zamýšlíte se nad tím, jak budou ostatní váš post hodnotit? Jak se cítíte, když ostatní reagují na váš post nedostatečně nebo negativně?* Klademe důraz na otázku autenticity při zveřejňování obsahu, na možný tlak na dokonalost či falešnou pozitivitu, případně vysvětlíme pojem stylizace. Sociální sítě vždy nezobrazují realitu, často se na nich lidé snaží vytvářet obraz svého lepšího (či někdy dokonce horšího) já. Doporučujeme seznámit se s materiálem Otázky a odpovědi, který nabízí pohled psychologů.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Žáky video zaujalo, nejvíc přínosná byla diskuze, při které zvládli poukázat na všechny rozpory mezi realitou a sociálními sítěmi. Ve třídě, kde jsem lekci ověřoval, sociální sítě považovali za něco velmi osobního, o čem se nechťejí se spolužáky bavit – to se může stát i jinde. Pro sedmáky byl nový koncept, že mohou chtít příspěvkem někoho oslovit – spousta žáků nedokázala vyhodnotit, proč vlastně příspěvky přidávají a co tím chtějí vyvolat za reakci.

Tomáš Titěra, ZŠ Pod Beckovem, Bašť

jsns.cz/stinne-stranky-ai

PRACOVNÍ LIST - ZNÁŠ CELÝ PŘÍBĚH

DOPLŇTE TABULKU:

- Do sloupce VÍM doplňte fakta, která jsou zřejmá z příběhu z videa – co o postavě víme.
- Do sloupce MYSLÍM SI uveďte váš názor na danou situaci či domněnky o ní.
- Do sloupce ZAJÍMALO BY MĚ запиšte, co není řečeno a chtěli byste vědět navíc – popište to.

situace z videa	VÍM	MYSLÍM SI	ZAJÍMALO BY MĚ
kluk před zrcadlem (svaly)			
skupina kamarádek v přírodě			
dívka s porcí jídla			
chlapec s novými botami			
tančící dívka			
„vždy se usmívěj“ dívka			

POZNÁMKY

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

HADÍ DÍVKA

Erdenchimeg je chudá jedenáctiletá dívka z Mongolska, která má svůj velký sen – chce se stát profesionální hadí ženou. Stát se akrobatkou je šance, jak si splnit sen a uživit sebe i rodinu.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
PŘÍRODOVĚDA, SVĚT KOLEM NÁS

TÉMATO:
CHUDOBA, RODINA, VZDĚLÁNÍ

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Žáci reagovali spontánně, film na ně výrazně emočně zapůsobil. V reflexi po filmu jmenovali slova jako: odvaha, odhodlání, nevzdávat, trénování, cvičení, trpělivost, cíle, sen, posilovat. Debata se rozvíjela nejrůznějšími směry, žáci citlivě vnímali situaci dívky. S aktivitou jsem byl velmi spokojen, dokázala vtáhnout všechny žáky.

Robert Ježek, ZŠ Masarykova,
Rychnov nad Kněžnou

CÍLE LEKCE:

- zamyslet se nad tím, co je opravdové bohatství
- sestavit si seznam vlastních cílů a hodnot
- seznámit se s reáliemi života v Mongolsku

Lekci najdete zde: jsns.cz/hadi-divka

AKTIVITA: ŽIVOTNÍ CÍLE A SNY

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

7–15 let

POSTUP:

1. Před projekcí filmu vybídneme žáky, ať vyplní PRACOVNÍ LIST 1A, do kterého zaznamenají své životní sny a cíle.
2. Své sny a cíle pak mohou sdílet před třídou, nikoho k tomu nenutíme.
3. Poté žáci vypracují PRACOVNÍ LIST 1B. Představí si sebe sama za 15 let, kdy došlo k naplnění jejich životních snů a cílů, a pomocí obrázků, symbolů či slov vyjádří, co vše se musí stát, aby se jejich sny staly realitou.

4. Pokud mají žáci zájem, mohou nahlas přečíst, co napsali.
5. Následuje projekce filmu.
6. Provedeme reflexi pomocí metody jednoho slova. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém jmenovali jedno slovo, které je k filmu napadá. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám. Podrobný popis reflexe a karty emocí najdete ve vloženém listu Jedno slovo.
7. Žáci se znovu podívají na svůj PRACOVNÍ LIST 1B a „fajfkou“ si označí ty obrázky, symboly nebo slova, které vedly k naplnění snů a cílů u nich i u hadí dívky Erdenchimeg. Žáci nahlas vyjmenovávají shody. Poté následuje reflexe.

REFLEXE:

V závěru aktivity se žáků ptáme: Co vás na Erdenchimeg zaujalo? Čím je pro vás inspirativní? Co je pro ni v životě nejtěžší? Jaké myslíte, že je poselství filmu? Co vás ve filmu zaujalo? Žáky vedeme k myšlence, že každý z nás nemá stejné podmínky. Znevýhodněným bychom se ale neměli smát, naopak je jim třeba pomáhat a podporovat je. Každý z nás navíc může vlastním úsilím a pílí dosáhnout dobrých výsledků. Pro odpovědi můžeme využít Informační texty k filmu.

Ukázka realizace prací žáků:

PRACOVNÍ LIST 1

Zapište veškeré myšlenky, nápady a asociace na téma: „Mé životní sny a cíle“.

dobrý, spolehlivý kamarád který ti pomůže v obtížných situacích. umět anglicky. Jednou si zahrát „champions league“ s českým týmem nebo bayernem Mnichov. mít štěstí, mít pozitiva a veselou rodinu.

PRACOVNÍ LIST 1

Zapište veškeré myšlenky, nápady a asociace na téma: „Mé životní sny a cíle“.

Můj sen je stát se IT odborníkem, nebo snowboardistou. Chci mít dvě nebo tři děti. Tak by bych chtěla mít hlavní roli na televizním vysílání. Tak by bych si moc přála, aby moji rodiče a sourozenci byli zdraví.

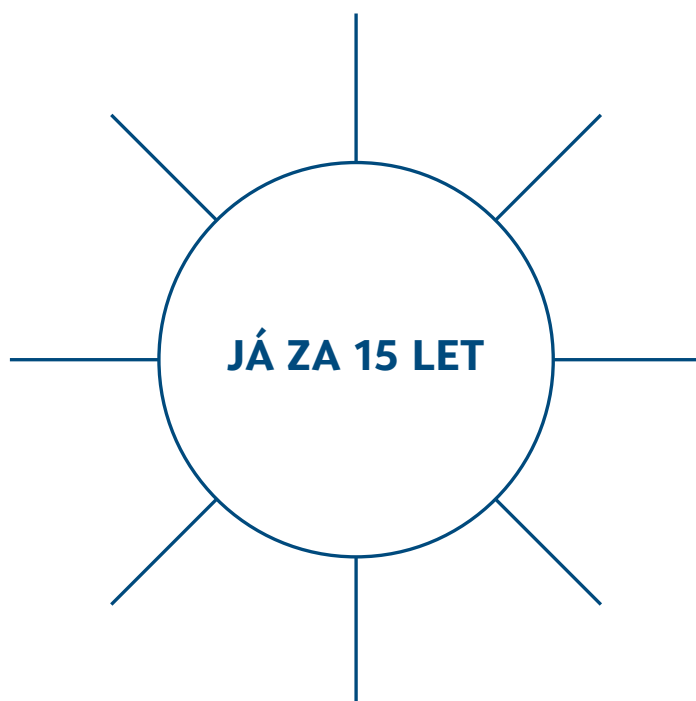
PRACOVNÍ LIST – HADÍ DÍVKA

PRACOVNÍ LIST 1 A

Zapište veškeré myšlenky, nápady a asociace na téma: „Mé životní sny a cíle“.

PRACOVNÍ LIST 1 B

Přeneste se do budoucna o 15 let později, kdy došlo k naplnění vašich životních snů a cílů. Do jednotlivých paprsků doplňte obrázky, symboly či slova vyjadřující, co vše se musí stát, aby se vaše sny a cíle staly realitou. Nemusíte využít všechny paprsky.

POZNÁMKY

TIP VYUČUJÍCÍ:

V lekci Máme doma cirkus se žáci mohou seznámit s desetiletou Romy, která pochází již z šesté generace cirkusové rodiny, a jejím velkým snem je zvládnout i kousky na létající hrazdě, tak jak to kdysi uměla její babička. V aktivitě Rodokmen si žáci mohou sestavit vlastní rodinný strom života a dozvědět se třeba něco zajímavého z historie své rodiny.

jsns.cz/mame-doma-cirkus

A další čepici. A další.
Kolik že jich potřebuju?

PRADĚDEČKOVO ČÍSLO

„Historii musíme znát, abychom ji pochopili a aby se v budoucnu už neopakovala,“ líčí desetiletý Elliott. Má rád vyprávění svého pradědečka o šťastném životě, který vedl před druhou světovou válkou v polském Sosnowiecu, ještě víc se však vyptává na období nacistické okupace. „Přežil toho tolik, je to hrdina mé rodiny,“ říká pohnutě Elliott.

LZE VYUŽÍT V PŘEDMĚTECH:
VLASTIVĚDA, SVĚT KOLEM NÁS

TÉMATA:
2. SVĚTOVÁ VÁLKA,
HOLOCAUST, NACISMUS

CÍLE LEKCE:

- uvědomit si nebezpečí totalitních režimů
- učit se vnímat lidský příběh na pozadí „velkých“ dějin
- dozvědět se faktické informace o holocaustu a druhé světové válce

Lekci najdete zde: jsns.cz/pradedeckovo-cislo

AKTIVITA: KDYŽ ZMIZÍ JMÉNO

45 min. (včetně projekce filmu)

VĚK:

10–14 let

POSTUP:

1. Ptáme se žáků, co se obvykle označuje čísla nebo kombinací písmen a číslí. Necháme je vymýšlet všechny možné varianty.
2. Požádáme je, aby uvedli jména členů rodiny a dalších blízkých. Ptáme se: *Které jméno vašich blízkých se vám líbí? Je nějaké jméno, které se ve vaší rodině opakuje? Proč vám rodiče dali vaše jméno?*
3. Jména zapisujeme nahodile na tabuli tak, abychom ji zaplnili. Mohou zapisovat i sami žáci. V případě žáků komunikujících znakovým jazykem je možné aktivitu obohatit o znaky pro vlastní jména.

4. Následuje projekce filmu Pradědeckovo číslo.

5. Využíváme metodu reflexe I.N.S.E.R.T. po filmu. Znaménko plus (+): Co ve filmu vnímáte jako pozitivní? Znaménko minus (-): Co ve filmu vnímáte jako negativní? Znaménko vykřičník (!): Co pro vás bylo ve filmu nové nebo co považujete za jeho nejsilnější část? Znaménko otazník (?): Jaké vás k filmu napadají otázky? Věnujeme dostatečný čas na to, aby žáci mohli vyjádřit své pocity a názory k filmu.
6. Vedeme diskusi o roli jména a oslovení v životě. Ptáme se: *Jak se člověk cítí, když je osloven jménem/příjmením/zdrobnělinou/přezdívkou? Kdo vám jak říká a proč? (Jinak vám nejspíše říká táta, babička, učitel, doktorka, kamarádka.) Co o nás jméno vypovídá a jak se proměňuje během života? Je nějak spojeno s identitou jedince? Změnili byste si své jméno? Proč ano a proč ne?*

REFLEXE:

Vrátíme se k filmu a k tabuli se jmény a vyzveme žáky, aby si představili, že všechna ta jména zmizí a zbydou jen čísla, jako se to stalo Jackovi v koncentračním táboře. Ptáme se: *Jak by vám bylo? Jaké to asi muselo být, když jména vězňů v koncentračních táborech zmizela a byla nahrazena čísly? Proč myslíte, že vězňům čísla vytetovali? Jak takové označení usnadňovalo zacházení s nimi? Jak působilo na psychiku označeného i ostatních? Myslíte, že jména zmizela i mezi vězni? Jak se tito lidé cítili po návratu do společnosti?*

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsme realizovali u příležitosti Dne vítězství (8. května). Cílem bylo přiblížit dětem význam tohoto výročí, citlivě je uvést do tématu holocaustu a propojit to i s osobnostní výchovou (téma identity). Po projekci jsme společně reflektovali pomocí metody I.N.S.E.R.T. Silně je zasáhlo nelidské zacházení s vězni v táborech. Nedokázali pochopit, čím se podle nacistů tito lidé provinili. Závěr hodiny patřil debatě o jméně jako symbolu důstojnosti a lidské identity. Děti dokázaly formulovat názor, že přijít o jméno znamená ztratit kus sebe.

Vendula Burdová, ZŠ kpt. Jasioka, Havířov

PRACOVNÍ LIST - INSERT

I.N.S.E.R.T.

+

-

?

!

POZNÁMKY

TIP VYUČUJÍCÍ:

Na hodinu můžete navázat dlouhodobým projektem Příběh mojí rodiny. Děti se pomocí metod orální historie dozvídají informace o životě svých rodičů, prarodičů a dalších předků. Projekt motivuje děti k zájmu o historii a podporuje mezigenerační dialog.

PROJEKTOVÉ DNY

Součástí každého projektového dne je promítání filmu a následná práce s ním.
Do projektových dnů je možné zapojit žáky napříč ročníky.

Kompletní postup a pracovní listy ke všem projektovým dnům najdete zde:

jsns.cz/projekty/projektove-dny

MŮJ DEN

- věk: 10+ | téma: dětská práce
- časová dotace: cca 3 × 45 min.

Co kdyby místo školy musely děti pracovat? Jaké překážky brání dětem v některých částech světa získat vzdělání? Krátké filmy a navazující aktivity pomohou žákům porovnat jejich každodenní život s osudy indické dívky Kamar a afghánského chlapce Farídulláha.

V rámci projektového dne žáci zhlédnou dva krátké filmy: **Náramky od Kamar** a **Farídulláh má dnes volno**.

NÁRAMKY OD KAMAR

PRVNÍ ČÁST | 45 min.

Hlavní postavou snímku je jedenáctiletá indická dívka Kamar – výřečná, bezprostřední a hlavně předčasně dospělá. Místo školy či dětských her se svými vrstevníky totiž musí pomáhat v domácnosti a tvrdě pracovat.

FARÍDULLÁH MÁ DNES VOLNO

DRUHÁ ČÁST | 90 min.

Farídulláh sní o tom, že bude chodit do školy. Už pátým rokem jsou ale jeho pracovními nástroji lopata a dřevěné kolečko, protože vyrábí cihly.

CESTA SVOBODY

- věk: 8+ | téma: Václav Havel, svoboda
- časová dotace: cca 4 × 45 min., dle vybraných aktivit

Žáci se během projektového dne seznamují s osobností a životem Václava Havla. Za pomoci dramatických prvků si prožijí fakt, že šlo skutečně o reálnou osobu. Vyzkouší si na vlastní kůži nepohodlí, které přinášelo omezení osobních svobod v době komunismu. Rovněž se výtvarně vyjádří k tématu lidských práv.

V rámci projektového dne žáci zhlédnou animovaný film **Hvězdičky: Václav Havel**.

Pravda a láska nakonec vždy zvítězí nad lží a nenávistí. Samotný život prvního českého prezidenta Václava Havla toho byl důkazem. Krátký film ze série ČT:D o osobnostech české historie Hvězdičky.

DIGITÁLNÍ SVĚT

- **věk: 8+** | téma: **fungování internetu**
- **časová dotace:** cca 3 × 45 min., dle vybraných aktivit

Projektový den Digitální svět vezme žáky na dobrodružnou výpravu do minulosti! Nejprve naskočí do stroje času a zjistí, **jak internet vznikl a jak změnil náš svět**. Pak se vrhnou do digitálního světa, kde **odhalí tajemství jedniček a nul a vyzkouší si základy programování**. Čeká je zábavné objevování, spousta překvapení a nové dovednosti.

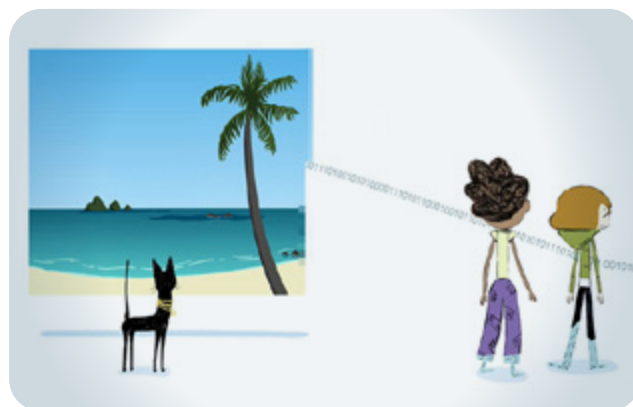
V rámci projektového dne žáci zhlédnou dva krátké filmy ze série V digitálním světě.

VÝLET DO HISTORIE

PRVNÍ ČÁST | 60 min.

Jak vůbec vznikl internet? Vědce nejdříve napadlo, že by bylo výhodné propojit počítače, aby mohly sdílet informace. Časem se funkce rozšířila i na elektronickou poštu a následovalo veřejné sdílení informací.

DIGITÁLNÍ SVĚT

DRUHÁ ČÁST | 75 min.

Mína, Filip a Kocour se ocitli v digitálním světě, kde počítače „mluví“ binárním kódem. Jde o soustavu jedniček a nul a stačí, aby Mína sáhla pro jedinou číslici a přemístila ji v moři dat, která stojí za slovy či obrázkem na displeji, a vše je vzhůru nohama.

PORTRÉT MILADY

- **věk: 10+** | téma: **Milada Horáková, politické procesy**
- **časová dotace:** cca 4 × 45 min., dle vybraných aktivit

Projektový den seznamuje žáky s osobností Milady Horákové a s hodnotami, které zastávala. Prostřednictvím aktivit rozvíjejících spolupráci a kritické myšlení žáci poznávají klíčové momenty jejího života, uvažují o pojmech jako nespravedlnost a bezpráví, o odvaze a občanské zodpovědnosti a hledají souvislosti s vlastním životem.

V rámci projektového dne žáci zhlédnou animovaný film **Hvězdičky: Milada**.

Jako právnička stála Milada Horáková vždy na straně pravdy a spravedlnosti. Film Hvězdičky o osobnostech české historie líčí dramatický závěr života Horákové, kterou komunisté během vykonstruovaných politických procesů odsoudili k trestu smrti. Krátký film ze série ČT:D o osobnostech české historie Hvězdičky.

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ

Připomeňte žákům významné dny a historická výročí pomocí příběhů a zapojte se do vzdělávacích a osvětových akcí JSNS, které se těchto dnů týkají.

27. LEDNA: MEZINÁRODNÍ DEN PAMÁTKY OBĚTÍ HOLOCAUSTU

Hvězdičky: Milena
10–12 let

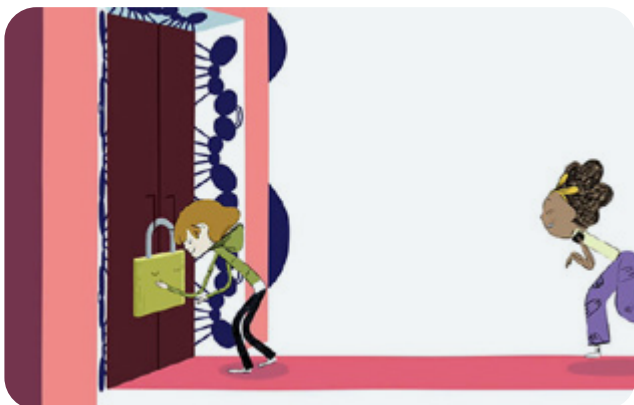

Významná česká novinářka a překladatelka Milena Jesenská byla už od mládí citlivá k problémům chudých lidí, jejichž příběhy zachycovala v novinových článcích. Bezstarostné chvíle s milovanou dcerou Honzou ukončil nástup nacismu. Za kritické články a pomoc českým Židům ji nacisté poslali do koncentračního tábora, kde zemřela.

Lekci najdete zde: jsns.cz/hvezdicky-milena

DRUHÉ ÚNOROVÉ ÚTERÝ: DEN BEZPEČNĚJŠÍHO INTERNETU

V digitálním světě: Hesla
8–12 let

Filipovi se nedaří přihlásit do jeho účtu a Kocour „propálí“, že v tom má prsty Mína. Změnila mu heslo, protože bylo snadno uhodnutelné. Hesla chrání to nejcennější, co v prostoru internetu máme. Pokud zvolíme tzv. slabé heslo, piráti se mohou dostat do našich e-mailových schránek a k dalším citlivým informacím a dokumentům. Předějit tomu můžeme zvolením silného hesla. Další epizoda seriálu dává návod, jak takové heslo vymyslet, a doporučuje ho s výjimkou rodiny s nikým nesdílet.

Lekci najdete zde: jsns.cz/vds-hesla

8. BŘEZNA: MEZINÁRODNÍ DEN ŽEN

Leilina melodie
9–12 let

Když bylo Leile šest let, přišla ve válce o otce. Její matka se nebyla schopna postarat o všechny děti, a tak ji strýc poslal do sirotčince v afghánském hlavním městě Kábulu. Po rodině se jí sice velmi stýská, ale v sirotčinci našla nový domov. Má zde spoustu kamarádek a hlavně může chodit do školy, což by ve své rodné vesnici nemohla. Nejvíce ji baví hodiny hudby. Té se ale podle Tálibánu ženy věnovat nesmí. Když se po pěti letech odloučení ozve matka, očekává Leila její návštěvu s velkými obavami. Bojí se, aby ji nechtěla odvézt zpátky domů, provdat, a tím jí znemožnit další vzdělávání.

Lekci najdete zde: jsns.cz/leilina-melodie

BŘEZEN – DUBEN

Školní projekce Jeden svět dětem
Po celé ČR

Přijďte se žáky do kina na promítání filmů o lidských právech. V rámci školních projekcí festivalu Jeden svět nabízíme i **filmy pro nejmenší**, které citlivým způsobem přiměřeným věku žáků ukazují, jak žijí jejich vrstevníci v jiných částech světa nebo s jinakostí a proč je třeba se o svět kolem nás zajímat. Školní projekce probíhají v březnu a dubnu po celé České republice.

Podrobnosti zde: jsns.cz/jeden-svet

22. DUBNA: DEN ZEMĚ**Hikari pěstuje rýži**

8–16 let

Desetiletá Hikari pochází z Japonska a nadevše miluje rýži. Sní o tom, že ji bude sama pěstovat a vařit z ní jídla pro rodinu. Naráží však na počáteční neúspěchy a brzy zjistí, že vypěstovat si vlastní jídlo vyžaduje větší úsilí. Navštíví proto zkušeného farmáře pana Yamanaku, který jí dá kvalitní sazenice a cenné rady. Hikari čelí mnoha výzvám, včetně ochrany rostlin před ptáky a nepřízní počasí, ale její odhodlání ji vede k tomu, že nakonec sklídí svou vlastní rýži. Její příběh inspiruje děti k tomu, aby si vážily místních potravin a tvrdé práce farmářů.

Lekci najde zde: jsns.cz/hikari-pestuje-ryzi

DUBEN**Enviromentální kampaně**

Skrze celorepublikové environmentální kampaně můžete otvírat se žáky témata týkající se dopadu našeho chování a spotřeby na životní prostředí. Každý rok nabízíme školám kolekci dokumentárních filmů zaměřených na životní prostředí a tipy na týmové projekty žáků.

Podrobnosti zde: jsns.cz/enviro

3. KVĚTNA: MEZINÁRODNÍ DEN SVOBODY TISKU**O médiích: Jak vznikají zprávy**

11–21 let

Představte si, že byste si zapnuli večerní zpravodajství a dozvěděli se, že paní Sedláčková si dala ten den v práci k svačině housku a že pan Novák byl dnes na procházce se svým psem v parku za rohem. Byly by to vůbec zprávy? Spolu se skupinou filmových studentů se dozvíme, jak se do výběru zpráv promítá to, jak je zpráva stará, odkud přichází, koho se týká nebo jak nás ovlivňuje. Žurnalisté, kteří zprávy vytvářejí, musejí zvažovat různé hodnoty a kritéria a je dobré si uvědomit, jak tento výběr může ovlivňovat způsob, jakým vnímáme svět kolem sebe.

Lekci najdete zde: jsns.cz/jak-vznikaji-zpravy

KVĚTEN–ČERVEN**Týdny mediálního vzdělávání**

Zapojte se se svými žáky do Týdnů mediálního vzdělávání, promítejte filmy z oblasti mediálního vzdělávání a pomozte svým žákům porozumět, jak vzniká obsah na internetu, a uvědomit si, že všechny informace nejsou stejně hodnotné.

Podrobnosti zde: jsns.cz/tmv

8. KVĚTNA: DEN VÍTĚZSTVÍ (1945)

Hvězdičky: Jan
10–12 let

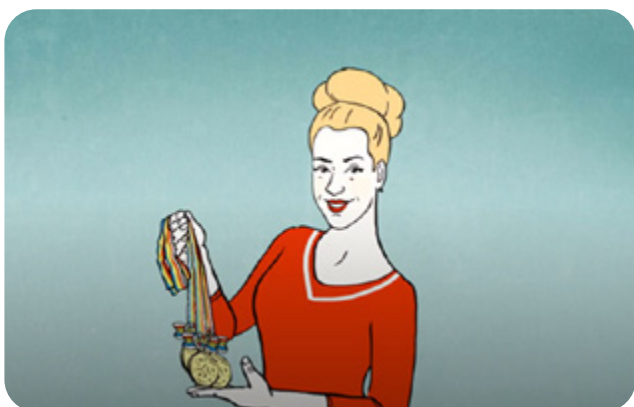

Hrdina protinacistického odboje Jan Kubiš se narodil do chudé rodiny krátce před první světovou válkou. Jeho dětství poznamenala smrt milované maminky. Instinkt mu od té doby velel chránit své blízké a nikdy v tom nepolevit. Po vypuknutí druhé světové války se proto přidal k československé zahraniční armádě a u legií strávil krásné časy v Anglii s nejlepším přítelem Josefem Gabčíkem. Právě s ním byl nakonec povolán k provedení atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha v rámci operace Anthropoid.

Lekci najdete zde: jsns.cz/hvezdicky-jan

21. SRPNA: INVAZE VOJSK VARŠAVSKÉ SMLOUVY DO ČESKOSLOVENSKA

Hvězdičky: Věra
10–12 let

Věra Čáslavská byla ztělesněním houževnatosti, elegance a odvahy. Její cesta vedla z tělocvičny až na olympijské stupně vítězů, kde se stala legendou světové gymnastiky. Věra však nevynikala jen ve sportu – ctíla pravdu, spravedlnost a svobodu. Když v roce 1968 na olympiádě v Mexiku sklonila hlavu při sovětské hymně, vyjádřila tichý, ale silný nesouhlas s okupací Československa. Film z cyklu Hvězdičky

přibližuje příběh dívky, která se stala symbolem vnitřní síly a odvahy stát si za svými hodnotami.

Lekci najdete zde: jsns.cz/hvezdicky-vera

28. ŘÍJNA: DEN VZNIKU SAMOSTATNÉHO ČESKOSLOVENSKEHO STÁTU

Hvězdičky: Tomáš
10–12 let

„Člověk hodně vydrží, když má cíl,“ hlásal první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Ten první mu vetkli už jeho rodiče, kteří chtěli rodinu zachránit před bídou a poslali nadaného synka ve 14 letech samotného na studia. Sebevědomý student, který ctíval pravdu nad ostatní hodnoty, se brzy dostal do vybrané vídeňské společnosti, kde potkal i svou budoucí manželku Charlottu. Manželé se po návratu z USA usídlili v Praze, odkud během první světové války pomáhali koordinovat akce, jež vyvrcholily vyhlášením samostatného československého státu v roce 1918.

Lekci najdete zde: jsns.cz/hvezdicky-tomas

17. LISTOPADU: SAMETOVÁ REVOLUCE

Hvězdičky: Václav Havel
10–12 let

Pravda a láska nakonec vždy zvítězí nad lží a nenávistí. Samotný život prvního českého prezidenta Václava Havla toho

byl důkazem. Krátký film ze série ČT:D o osobnostech české historie Hvězdičky líčí nejprve jeho idylické dospívání v láskyplné a osvícené rodině, kterému udělal přítrž komunistický převrat. Nemožnost studovat přivedla Havla k divadlu a kavárenskému životu, kde se rodil tehdejší disent a kde potkal svou ženu Olgu. Po angažmá v iniciativě Charta 77 byl několikrát vězněn a jeho boj za spravedlnost a svobodu vyvrcholil v revolučním roce 1989, když se podílel na petici Několik vět a stal se jednou z předních tváří sametové revoluce.

Lekci najdete zde: jsns.cz/hvezdicky-vaclav

Velvet 89

11–21 let

Výuková videohra Velvet 89 odhaluje příběhy obyčejných lidí, kteří přispěli k pádu komunistického režimu. V šesti herních kapitolách se hráči vydávají na cestu bouřící se zemí a seznamují se s klíčovými okamžiky sametové revoluce na Národní třídě, v Českých Budějovicích, v Brně, v Ostravě a na Letenské pláni či s generální stávkou v Ostravě. Postavy s hráči sdílejí nejen své osobní motivace a obavy, ale také příběh daného města a etapy sametové revoluce. Ručně kreslené postavy a scény doplňují archivní videozáznamy zasazující hru do historické reality. Velvet 89 patří k žánru tzv. hledacích (hidden object) her. Vznikla ve spolupráci s oceňovaným herním studiem Charles Games.

Výuková videohra je zdarma ke stažení na platformách App Store, Google Play a Steam.

Metodiku ke hře najdete zde: jsns.cz/velvet-89

LISTOPAD

Měsíc Příběhů bezpráví

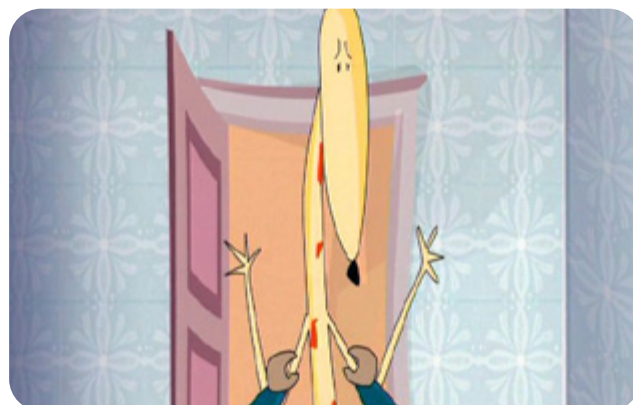
I s nejmladšími žáky a žákyněmi se můžete zapojit do Měsíce Příběhů bezpráví, v rámci kterého si vyberete k promítnutí film s tematikou československých dějin a pozvete pamětníky, režiséry, historiky či protagonisty filmu na debatu. Přidejte se ke stovkám škol, které si s námi v listopadu připomínají odvážné muže a ženy, bojující proti bezpráví a útlaču totalitních režimů.

Podrobné informace najdete zde: jsns.cz/mpb

10. PROSINCE: DEN LIDSKÝCH PRÁV

Žirafa v nesnázích

7–14 let

Jednoho dne Žirafa zjistí, že jí místní samovládce odpojil vodu. Jakmile se vzepře jeho nespravedlivému činu, je ze své domoviny vyhoštěna. Život v nové zemi, jejímiž obyvateli jsou výhradně psi, ale pro ni není jednoduchý. Hravý animovaný snímek s řadou vtipných momentů velmi výstižně ukazuje typické překážky, s nimiž se musí v nové zemi vypořádat téměř každý uprchlík, Žirafu nevyjímaje.

Tato lekce je k dispozici i ve verzi pro výuku angličtiny na úrovni A2.

Lekci najdete zde: jsns.cz/zirafa-v-nesnazich

PROSINEC

Kampaň za lidská práva: Stejné příběhy, jiná jména

Pojďte společně se žáky mluvit o nutnosti hájit lidská práva. Zapojte se do kampaně Stejné příběhy, jiná jména, kterou pořádáme každý rok u příležitosti Dne lidských práv v prosinci. V nabídce filmů a aktivity najdete i tipy pro žáky 1. stupně.

Podrobné informace naleznete zde: jsns.cz/lidska-prava

JAK
PRACOVAT
S PORTÁLEM
JSNS.CZ

PORTÁL JSNS.CZ NABÍZÍ:

- **bezplatnou registraci**,
- více než **450 filmů**, více než 100 filmů pro první stupeň,
- **vyhledávání** podle **tématu**, **věku** a **délky filmu**,
- filmy o důležitých tématech s konkrétními příběhy.

jsns.cz/lekce

Audiovizuální výukové lekce

Filmy a videa, doprovodné aktivity, metodické a informační materiály do výuky.

✓ Vyhledejte typy: Předměty a stupně škol

Témata Podrobné vyhledávání

Mediální vzdělávání Lidská práva Globální vzdělávání Sociální problematika Moderní československá dějiny Životní prostředí Občanská angažovanost Filmová výchova

výuka jazyků přírodní vědy filmy pro vyučující filmy pro veřejnost

MEDIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Klik na knižku

Projekt Mediální vzdělávání

Online výuka

LIDSKÁ PRÁVA

Klik na knižku

Kampaň na lidská práva

Online výuka

Lekce pro 1. stupeň ZŠ: 1. třída

Níže naleznete lekce určené pro 1. stupeň základních škol. Můžete je filtrovat dle tříd nebo se podívat na naše tipy do projektových dnů. Lekce můžete na základě tematických okruhů využívat v různých předmětech např.: češtině, angličtině, prvouce, informatice, třídnických hodinách a dalších.

Vše **1. třída** 2. – 3. třída 4. – 5. třída Projektové dny

[Lekce pro 1. stupeň ZŠ – JSNS](#)

POZNÁMKY

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

AUDIOVIZUÁLNÍ LEKCE

Dulce

Dulce / Guille Isa, Angelio Faccini / Kolumbie / 2019 / 11 min. / 10-21 let

Audiovizuální lekce

Cíle lekce

1. seznámit se s realitou života v Kolumbii
2. zamyslet se nad překonáváním vlastního strachu
3. seznámit se s problematikou globální změny klimatu

Malá Dulce má strach z vody. Umět plavat je pro její život ve vesnici na tichomořském pobřeží důležitější než cokoli jiného. Místo, kde se poetický snímek z Kolumbie odehrává, obklopují mangrovové močály. Každý den celé komunitě brozí, že vlivem globálních klimatických změn stoupne hladina moře natolik, že jejich obydlí zmizí pod vodou. A právě unikátní ekosystém mangrovů na hranici moře a pevniny tu hraje důležitou roli, neboť pomáhá oteplování tlumit. Dulcina matka dcerku učí plavat a slibuje jí, že jednoho dne, až překoná své obavy, bude moci vyrazit s ní a ostatními ženami z vesnice do močálů na tradiční sběr mušlí.

Tato lekce je k dispozici i ve verzi pro výuku [španělštiny](#).

DOPORUČENÝ VĚK
10-21 let

► **Přehrát film**

TEMATICKÝ OKRUH
[Životní prostředí](#), [Sociální problematika](#), [Globální vzdělávání](#), [Přírodní vědy](#)

TÉMA
[Globální změna klimatu](#), [Krajina](#), [Rodina](#), [Chudoba](#), [Přírodní vědy](#)

► Přehrát ústřední

Zpřístupnit žákům

♥ Odebrat z oblíbených

Informace o filmu

Vzdělávací cíle filmu

Anotace filmu

Zde najdete další filmy k tématu.

Žákům můžete poslat odkaz, aby se na film podívali znovu.

Vytvořte si vlastní sbírku oblíbených filmů JSNS.

Výukové materiály

Každý máme někdy strach

Aktivita / 45 min. / doporučený věk: 10+

Žáci:

- umí pojmenovat své vlastní obavy a strachy, které je mohou limitovat v životě
- zjišťují, co jim pomáhá obavy a strachy překonat nebo zmírnit
- rozvíjejí schopnost empatie k sociálně a kulturně odlišným skupinám a lépe jim porozumí

↓ Stáhnout PDF

Jedinečný ekosystém

Aktivita / 45 min. / doporučený věk: 10+

Žáci:

- se seznámí s jedinečností a důležitostí mangrovových lesů
- zjišťují dopady miazčících mangrovů na ekosystém planety
- si uvědomují propojenost člověka s přírodou

↓ Stáhnout PDF

Otázky a odpovědi

Informační texty

- fakta o Kolumbii
- mangrovové lesy
- ekosystém
- černé mušle a sběrači

↓ Stáhnout PDF

Aktivity k filmu v růžovém rámečku obsahují postup, pracovní listy a seznam pomůcek.

Otázky a odpovědi v modrém rámečku obsahují odpovědi na otázky žáků z testovacích tříd a další informace k tématu. Umožní rychle se zorientovat a připravit na hodinu.

Doprovodné a doporučené materiály

Lidé z bažin

Fotoreportáž cestovatele Jana Sochera o sběračích mušlí

Učím o klimatu

Jak zařadit klimatickou změnu do výuky? Jak rozvíjet aktivitu a kritické myšlení? Stáhněte si zdarma výukové materiály o klimatu do různých předmětů.

Concheros: Do bahna mangrovových porostů s kolumbijskými sběrači mušlí

Článek o sběračích mušlí z časopisu Lidé a země

Zobrazit více ↓

Podrobné informace k tématu a odkazy na další zdroje a metodiky

Podívejte se také na další lekce

Další doporučené filmy k tématu

POZNÁMKY

TIPY NA PUBLIKACE JSNS

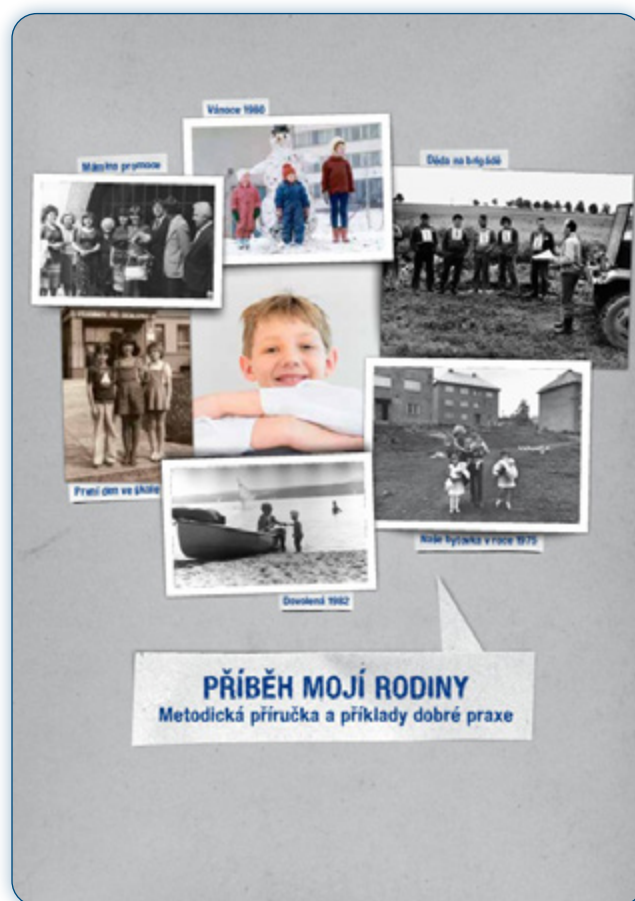

V DIGITÁLNÍM SVĚTĚ

AKTUALIZOVÁNO, 2. VYDÁNÍ 2025

Publikace nabízí praktický návod, jak začít s mediálním vzděláváním ve výuce již na 1. stupni základních škol. Najdete v ní praktické materiály do výuky, které děti seznamují s fungováním digitálního (online) světa a pravidly bezpečného chování v něm.

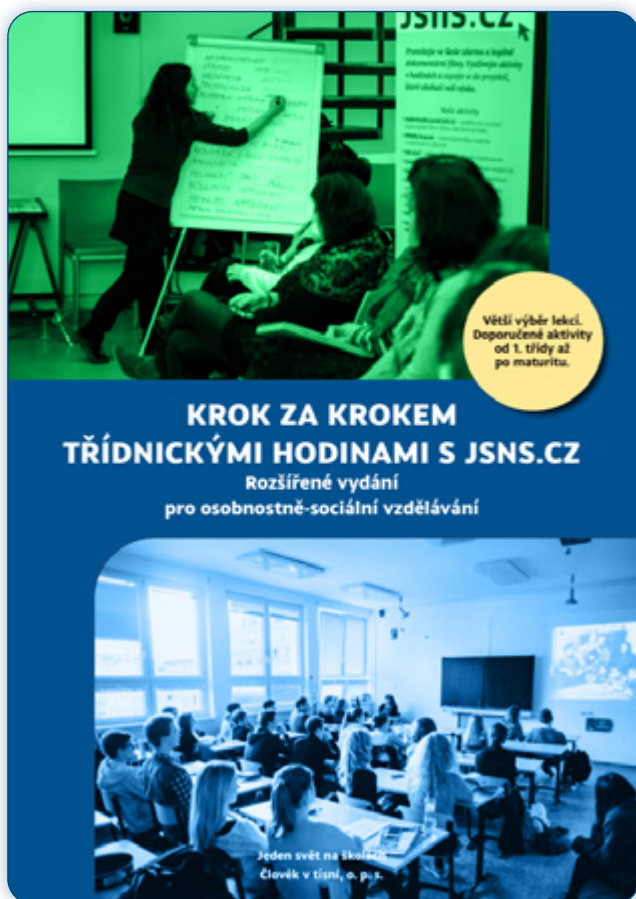
jsns.cz/prirucka-vds-2025

PŘÍBĚH MOJÍ RODINY

Příručka slouží jako praktický průvodce pro realizaci vzdělávacího projektu založeného na sběru a sdílení rodinných příběhů pomocí metody orální historie. Obsahuje konkrétní, snadno použitelné návody, pracovní listy, příklady dobré praxe a doporučení na dokumentární filmy.

jsns.cz/pribeh-moji-rodiny

KROK ZA KROKEM TŘÍDNICKÝMI HODINAMI S JSNS.CZ
**ROZŠÍŘENÉ VYDÁNÍ PRO OSOBNOSTNĚ-
SOCIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, 2. VYDÁNÍ, 2025**

Publikace přináší výběr lekcí vhodných do třídnických hodin, kterými můžete u svých žáků podpořit sebeuvědomění a budovat kvalitní vztahy v kolektivu. Společně s Vámi se budou poznávat více do hloubky a rozvíjet sociální citění skrze diskuse o tématech, jako jsou vztah k sobě samému/samé a k ostatním, šikana, stárnutí, závislosti, nebo o tom, jak se žije lidem s jinakostí a jakým způsobem lze pohlížet na svět.

jsns.cz/krok-za-krokem-tridnickou

ZAČNĚTE UČIT S FILMEM

Metodická příručka pro učitele základních a středních škol představuje metodiku práce s dokumentárními filmy. Ukazuje, jak využít audiovizuální materiály k rozvoji kritického myšlení, mediální gramotnosti a empatie u žáků. Zaměřuje se na práci s filmem před, během a po projekci, s důrazem na reflexi emocí a otevírání důležitých společenských témat.

jsns.cz/zacnete-ucit-s-filmem

POZNÁMKY

Lined area for notes, consisting of multiple horizontal dotted lines.

JSNS.CZ   **Člověk
v tísní**

**Safer
Internet
Centrum**
Česká
republika

 Fortemix

Hana Dvořáková

Pavel Baudiš

Ondřej Fryc

PALE FIRE

Libor Winkler

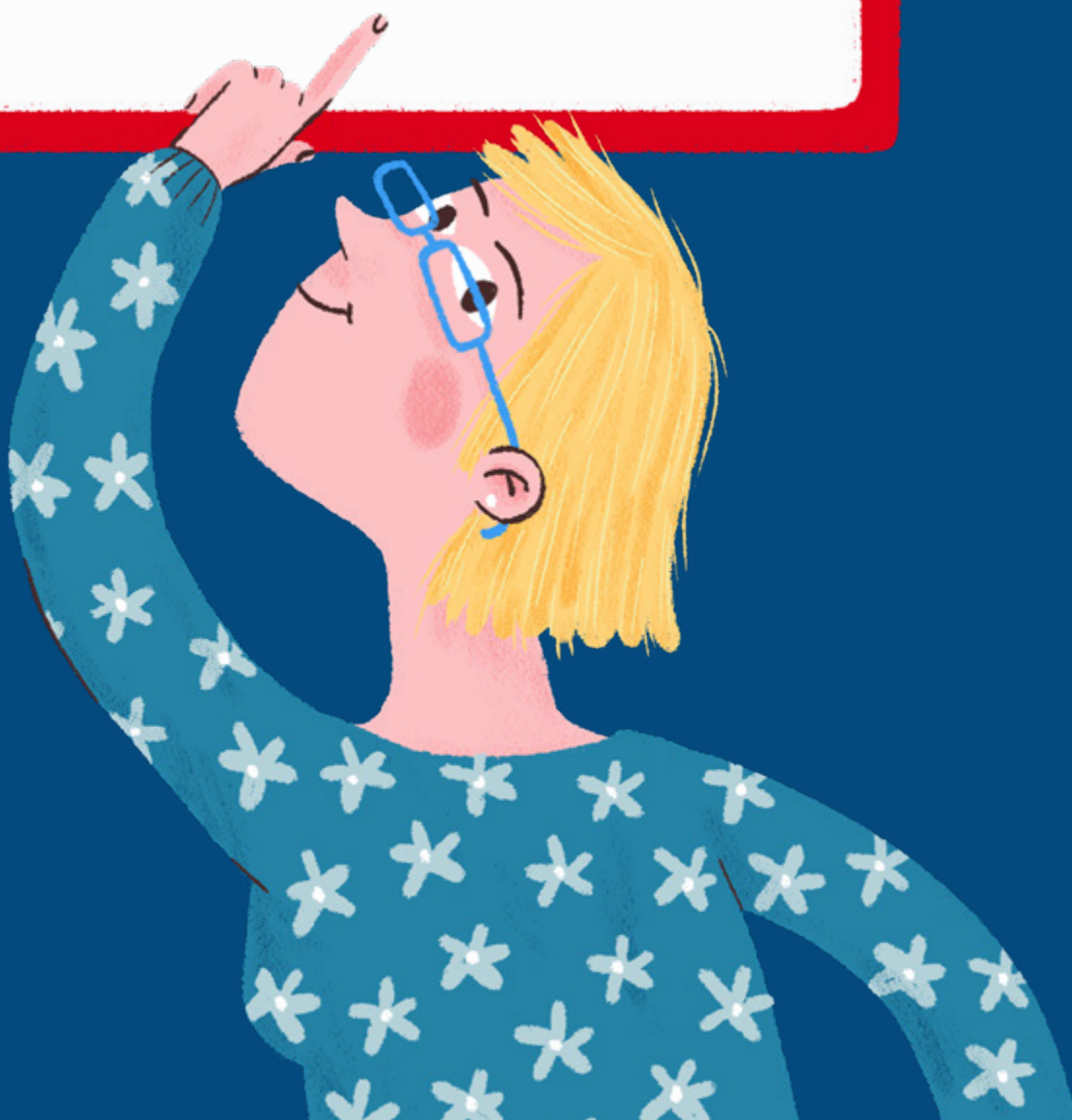

LIVESPORT

Martin Hájek

**Květa a Šimon
Vostří**

JEDNO SLOVO

Reflexe emocí je nedílnou součástí **práce s filmem**, protože film přináší prožitky, kteří žáci potřebují zpracovat. Osudy hlavních hrdinů mohou být silné a dotýkají se citlivých témat, proto je tento krok zcela nezbytný. Vzájemné **sdílení pocitů** během reflexe nás navíc obohacuje v mnoha dalších ohledech. Žáci se učí rozumět sami sobě a také naslouchat jeden druhému. Obě dovednosti jsou zásadní předpoklad pro budování psychické odolnosti a zdravých vztahů a napomáhají zdravému klimatu ve třídě.

Ideálním začátkem pro reflexi emocí je metoda Jedno slovo. Je jednoduchá a zároveň efektivní, dá se používat opakovaně a nezabere vám příliš času. Každý žák řekne jedno slovo popisující jeho momentální rozpoložení, ideální je, pokud pojmenuje svůj pocit. Slova zapisujeme na tabuli a následně se k nim můžeme vrátit a dovysvětlit si je. Díky metodě mají prostor se vyjádřit všichni. Zároveň žáci zjišťují, že stejný film může v každém vyvolávat různé pocity a že je to v pořádku.

Pokud žáci s reflexí emocí teprve začínají, doporučujeme využít **didaktickou pomůcku s ilustracemi**. Obrázky dětí vyjadřují **dvanáct emocí** a mohou pomoci žákům překonat počáteční rozpaky a rozvinout odpovědi zpravidla omezené na možnosti „nevím“, „dobře“ nebo „špatně“.

Před prvním využitím metody věnujte dostatek času tomu, abyste se žáky emoce prošli, pojmenovali a případně dovysvětlili, v jakých situacích je mohou zažívat.

JSNS.CZ

Člověk
v tísni

LEPŠÍ ŠKOLA
PRO VSECHNY

BLÍŽ K SOBĚ
KADACE

Safer
Internet
Centrum
Česká
republika

Financováno
Evropskou unií

ANOTACE:

Žáci po promítnutí filmu pojmenují své pocity jedním slovem.

DĚLKA:

5–15 minut (záleží na počtu žáků a jejich zkušenostech s reflexí)

POSTUP:

1. Bezprostředně po projekci filmu vyzveme žáky, aby postupně říkali jedno slovo, které nejlépe ilustruje jejich pocit, dojem nebo náladu z filmu.
2. Tip: Pokud s metodou začínáme, je dobré si nejprve ještě před projekcí filmu pojmenovat, jaké emoce známe a zažíváme.
3. Žáci odpovídají postupně a nejlépe popořadě, abychom měli přehled, kdo už mluvil.
4. Jednotlivá slova zapisujeme na tabuli, ale nijak je nekomentujeme. Doporučujeme napsat do prostřed tabule „jedno slovo“ nebo název filmu a jednotlivá slova pak psát dokola jako paprsky. Můžeme každé slovo při zápisu zopakovat, aby bylo srozumitelné pro všechny.
5. V případě, že někdo ještě nemá rozmyšleno, vrátíme se k němu na konci.
6. Žáci mohou opakovat stejná slova, pak zapisujeme u daného slova čárky jako symbol pro opakování.
7. Poté, co všichni odpověděli, můžeme vyzvat žáky k doplnění komentářů k uvedeným slovům. Můžeme se také přímo zeptat na slova, která nás zaujala a která je dobré rozvést.

POSTUP S VYUŽITÍM ILUSTRACÍ EMOCÍ:

1. Pokud žáci s metodou začínají nebo ještě nemají číst, doporučujeme použít ilustrace dětí vyjadřující dvanáct emocí. Kartičky se základními emocemi jim mohou pomoci jejich pocity pojmenovat. Před první prací s kartami je dobré si jednotlivé emoce ještě před filmem společně projít a případně dovysvětlit.
Tip: Doporučujeme ilustrace emocí vytisknout nebo nakopírovat ve více vyhotoveních, aby byla každá emoce zastoupena vícekrát. Bude to pak mít k dispozici pro další práci s filmem ve výuce.
2. Žáci mohou při reflexi sedět v kruhu, do jehož středu umístíme nastříhané ilustrace. Můžeme využít jak stranu s popisem emocí, tak druhou stranu bez popisu. Žáky vyzveme: *Najděte postavku, která nejlépe vystihuje vaše současné pocity.* Žáci mohou vybírat z popsanych emocí nebo použít karty bez popisu a pojmenovat vlastní pocit, který je k obrázku napadá.
3. V prvním kole žáci pojmenovávají jen jedním slovem svůj pocit, poté je můžeme vyzvat, aby svůj výběr okomentovali. Pokud si emoci pojmenují sami, můžeme se doptávat: *Proč ti obrázek připomíná právě tuto emoci?*
4. Pokud využíváme kartičky, není nutné slova zapisovat. Můžeme je ale nechat dětmi vyskládat na domluveném místě.

DALŠÍ TIPY:

- Pokud žák nedokáže svůj pocit hned pojmenovat, netlačíme na něj a respektujeme jeho rozpoležení. Je ale možné se k němu vrátit ve chvíli, kdy už všichni promluvili, a dát mu dodatečně prostor k vyjádření. Většinou už je klidnější a odpoví.
- Osvědčilo se reflexi zaznamenanou na tabuli vyfotit – v případě, že nás tlačí čas a chceme se k filmu vrátit a navázat na něj v příští hodině, nebo pro další sdílení/porovnání.
- Pro reflexi lze použít také lepicí papírky, nechat na ně žáky zapisovat svá slova a seskupovat je např. podle podobnosti.

Větší ilustrace v PDF a další metody reflexe emocí po filmu najdete zde:
jsns.cz/reflexe

Radost

Smutek

Vztek

Zmatek

Strach

Zájem

Vděčnost

Obdiv

Překvapení

Naděje

Dojetí

Zvědavost

